

საგაერთაო საქართველო

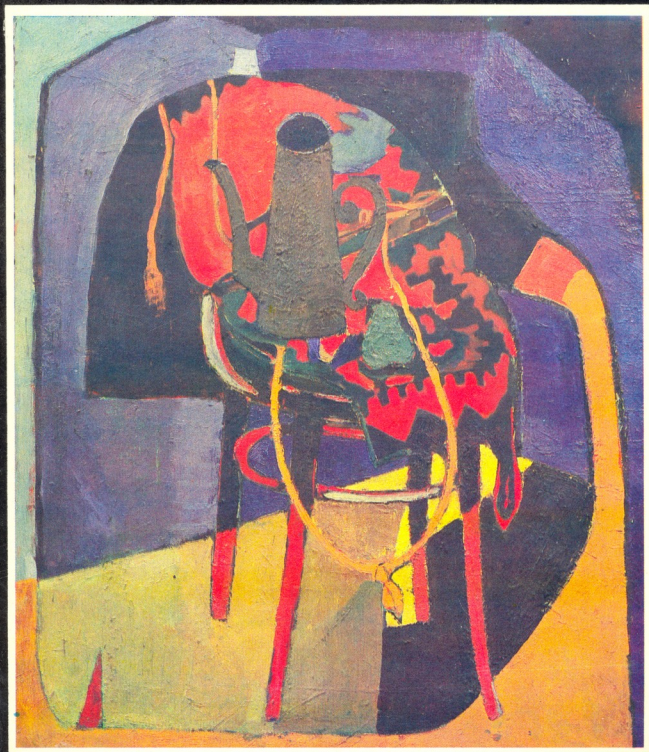
ISSN 0132-1307

ეროვნული
გეოგრაფიული

3

1988

საქართველოს სსრ კულტურის სამინისტროს
ეროვნული გეოგრაფიული

წყისი ეროვნულთან. ისიც მნიშვნელოვანია, რომ ეს არა თუ სიტყვებია, არამედ ფაქტი, რომელიც შევიძლიათ იხილოთ ცალკეული ნაგებობებისა და მონუმენტების ფოტოებზე. აქ იკრებება ხალხი, იმ სოფლების მცხოვრებლები, სადაც აღმართულა ეს ობიექტები. მოდიან აქ დღესასწაულის თუ ტკივილის აღსანიშნავად. ერთი სიტყვით, ისინი ამ არქიტექტურით ცხოვრობენ და აღიქვამენ მას, როგორც საკუთარს, მშობლიურს.

ვახტანგ დავითაია, როგორც მხატვარი, ძალზე მრავალმხრივია. ის არ ქადაგებს ერთ, ერთხელ ნაპოვნ ხერხს. ის არ მიისწრაფის გაიმეოროს თავის თავი, რათა აუცილებლად იცნონ. ეს — დავითაია. ის, უპირველეს ყოვლისა, მიისწრაფის იქითკენ, რომ მისი ნაწარმოებები მოერგოს ადგილს, ვინემ პირადად მას. მზადაა სამსხვერპლოზე მიიტანოს საკუთარი თავი, პირადი ამბიცი, ოღონდ არქიტექტურა იყოს ჩაწერილი გარემოში, ესადაგებოდეს მის ხალხს“.

ბერნანდ ზერფუსი, გამოჩენილი ფრანგი არქიტექტორი:

„მე მიმაჩნია, რომ გამოიფენა, უპირველეს ყოვლისა, იმითაა საინტერესო, რომ ხუროთმოძღვრის ძეგლებში სჭარბობს გრძნობა. ასევე დიდია სურვილი ფორმები ჩაწერილი იყოს პეიზაჟში. აქ წარმოდგენილია მთელი რიგი მემორიალებისა. ყველა შემთხვევაში მიღწეულია არქიტექტურისა და ქანდაკების ორიგინალური შერწყმა, რაც მისაბაძია. თანამედროვე ეტაპზე არქიტექტურისათვის დამახასიათებელია რეგიონალური ხასიათის ძიება. ამ გამოფენის ხილვის შემდეგ აღამიანს უჩნდება სურვილი, იხილოს საქართველო.“

ს ა გ ჯ ო თ ა ხ ე ლ ო მ ნ ე ბ ა 1988 წ.

ოთარ ჩხეიძე

პ ა ნ ო

რა შეიძლება რომ მივაწერო? — ტრავედია გამიკრიდება, კომპლქსათვის ძალა არ მეყოფა, ასე მგონია და ასეც იქნება, ამიტომ, სჯობს რო დრამა დაერქვას, ხოლო თუ რა გამოვა, ენახავთ, რაც გამოვა. დრამა ესე იგი.

ორ ნაწილადა რაღა თქმა უნდა, თუმცა ერთი მთლიანი ნაწარმოებია, მაინც ასე უნდა ითქვასო, მცირე ფორმის პიესებისაგან რო გამოირჩესო. ითქვასო და ითქვას:

დრამა ორ ნაწილადა

ითქვას.

რამდენ ნაწილადაც არ უნდა ითქვას, მოქმედების ადგილი ერთია, მოქმედებაც ერთია, ერთიანია, მთლიანია. აღამიანის მოქმედებაც ერთია, რასაც არ უნდა იქმოდეს, რამდენსაც არ უნდა იქმოდეს, — ერთია, ერთის მოქმედებაც ერთია და ერთია მრავალთა მოქმედებაცა. ერთია. ადგილი მაინც ისე ერთია რო ყველა ერთ დარბაზში იყრის თავსა, ცისკვეშეთია ის ერთი დარბაზი და სადგომიც ის ერთია, დედამიწა რო ჰქვიან, რო ბრუნავს და ბრუნავს და ბრუნავს და ბრუნავს, არაფერი რო მყარი არ არის და მყარად რო არაფერზე უდგია ფეხი აღამიანსა... როგორღაც წინ ვუსწრებ, ერთი პერსონაჟი იმსჯელებს ამდაგვარად: მყარად რო არაფერზე უდგია ფეხი აღამიანსო. და მაინც მყარად წარმოუდგენია ყველაფერი და ის დარბაზიცა, სადაც რო ესენი იყრიან თავსა. და არცა ბრუნავს რაღა თქმა უნდა, არცა მოძრაობს, არც რო ირყევა, მკვიდრად ნაგები უნდა რაა, სქელი კედლებითა, ძველი, ძველებური კედლებითა, ძველ უბანში თბილისისა; არც ისე ძველში სიონისა და ანჩისხატის უბნები რო გახლავთ, ისანზე არაფერს ვამბობ, ნარიყალაზეც არა-

ფერსა, არც ისე ძველში, მაინც ძველში და ძველ-
ბურში. დარბაზი მხატვრის სახელოსნოა, არც გადა-
კეთებული, არც გადმოკეთებული, სინათლით სავსეა.
თავისთავად, მაღალია, ატყორტნილი ფანჯრებითა,
თალიანი ფანჯრებითა. სინათლე ზოგჯერ კიდევაც
აწუხებთ. ესეც არაფერი, შეუძლიანთ რომ დარბები
ჩამოაფარონ. ჭრალით ეღარება დარბები, ანკამები
თუ ჩაყანებულა, მეტი არაფერი. ძველია ანკამები
რღო თქმა უნდა, ყველფერი ძველია, რაც რომ სწო-
რდებთ თუ რასაც რომ ხელს შეაძებენ. არაფერი აღ-
არ მოუმატებიათ, მოკლებით ალბათ ბევრი რამ რომ
მოყოლიათ. ოდესღაც ღონიერი ოჯახი უნდა ყოფილი-
ყოფილი, მრავალრიცხოვანიც უნდა ყოფილიყო, ერ-
თილა შემორჩენილა პატრონთაგანა, თუმცა რომ ხა-
ლხი კვლავ იყოს თავსა, ოღონდ ესენი ეამხანაგებინათ
თუ ემეგობრებინათ პატრონსა ამისასა, მარტოხელა ხე-
ლოვანსა, მხატვარსა: ეამხანაგებინათ თუ ემეგობრებინათ
და მოაკითხვენ ხშირხშირადაცა, ისე, ისე, ისე ხშირად-
და, რომ აღარც ეგებება, აღარც მიაცილმოაცილებს
მასპინძელი აღარავისა. აღარც კარებს კეტავს
და ზარსაც აღარავინა რეკავს თუ არა ვინმე
შემთხვევით მოსულა. ზარიც მოსილია თუ ჩა-
ხლეჩილია, რაღაც უჭირს ერთისიტყვითა. მხა-
ტვარი თავისი საქმით გათრულა. მხატვანს, კე-
დელსა მხატვანს, კიბეც მოუდგამს, ხარისხაც გაუ-
დღია. ასდევს თუ ჩამოსდევს კიბესა, გასდევს თუ გა-
მისდევს ხარისხსა, სულერთია კედელს დასტრია-
ლებს, სურათს დასტრიალებს მრავალფეროვანსა და
მრავალსახოვანსა, მკვიფრი რომ თითქოს ჭერ არაფე-
რი გამოხატულა და თითქოს არც თუ რა გამოიხატე-
ბათ, — მხატვარმა ცხადიათ. სხვა რამ სურათი არ
გამოიღულა კედლებზედა. შხალერს ეტყობა რომ
ყოფილა ბევრი, ალბათ რომ ძველი, ალბათ რომ გატა-
ნილა, გაყიდულა თუ შეიძლება რომ წართმეულა თუ
გატაცებულა, პო შეიძლება, საკვირველი არაფერიცა,
მაგალითობიც ბევრი გაისვენება, პირობებიცა ყოფილა
შესაფერისი, ბევრი, ბევრი. არც სხვა რამ სურათი
გამოიღულა ერთისიტყვითა. ესაა: რამდენიმე კა-
რი გაჭრილა დარბაზიდანა. იმთავან ერთია აქ წამო-
საჩენი. სხვა დანარჩენი, ალბათ თუ საწოლისა, ალ-
ბათ თუ ვთქვათ სამხატვროლოსი, თუმცა რომ ქურაც
აქვეა მიდგმული, მაგიდაცა, რომ ჰყრია ჭურჭელიცა,
კონსერვის ქილებიცა თუ კოლოფები კონსერვებისა,
აბრული ერთმანეთშია, ჰურის ნატეხებიცა, არეულ-
არეული ერთისიტყვითა, რომ მიხარობებენ ცალ
გვერდზედა თუ უნდა მიუხსენდნენ მაგიდას: მერე მე-
ორე მხრით მიხარობებენ, ალაგებაც ესაა, დალაგებ-
ბაცა, მიხარობებენ და მიხარობებენ, მიჰყრიან თუ
მიჰყრიან, ისე რომ არც აწუხებთ, არც ეუხებრტულე-
ბათ. სადღაც ტახტიცაა, ხან რამდენიმეც რომ წამო-
წვება ერთდროულად, ერთი პო მაინც ყოველთვისა
წევს. არა უსათუოდ რომელიმე ერთი, არა, — ვინ-
მე ერთი, ვინც რომ დაიღალა, ვინც რომ შეიძლება
ისეღაც შემოსულა, რომ დალილა და დასვენება რომ
მონებებია. ოღონდ ის მაინც, ის რამდენიმე კარი
რომ ითქვას, ერთი მაინც ესაა, ყველა რომ შემოდის და
ყველა რომ გადის. იქ ეტყობა რაღაც დაბროვილა, ან-
თუ რა რაღაცა, ყველაფერი გარკვეული ჯობიან,—

ბოთლები დაბროვილა, ყველა სახისია და ყველა ჯე-
რისია, აქაური თუ უცხოური, უამრავი, უამრავი, უამრავი,
რე, უამრავი ქვეყნის დიზაინერთა ფანტაზიის ნაყოფი,
დაბროვილა და ყველა იმით წამოვლდა, ვინც რომ
შემოვა, ვინც რომ გავა, წამოვლდა, და წამოვლდა და
წყრიალებს, ხრიალებს, იმხსერევა, იმხსერევა, ზოგჯერ
რომ აწუხებთ, ზოგჯერ რომ აღარც უყვით, აღარც მი-
აქცევენ ყურადღებშია. მაინც უფრო აწუხებთ. კიდევ
რომ ითქვას... რა იცი... დასაწყისისთვის სურათი
ნათელი უნდა იყოს, ვნახოთ თუ მერე სხვა რა გა-
მოჩნდება. ასე რომ მაინც ვიწყებ კიდევ ერთ პიესასა.
ვიწყებ, რაც არის არის. პო!.. დამავიწყდა, — ტე-
ლფონის აპარატიაცა გრძელი, გრძელი შურთია,
ერთი ადგილი რომ არ მოეპოვება, ხან საითაა და ხან
საითა, უფრო იატაკზე გდია, რომ გამოვლდება ფეხებ-
შია შურთია, აპარატია. კიდევ რომ რამე დამავიწყდა,
სად წვა, გამოჩნდება თავის ადგილზედა. გამოჩნდება.
ვიწყებ ერთისიტყვითა. ანთუ რას ვიწყებ: რეკავს ზა-
რი და ისაა, რეკავს და რეკავს, ჭერ ფრთხილად თუ
მორიდებითა, მერე გაბმითა თუ ბრახანად, შიგნი-
დანაც აპყვება ხმაო, ისევე, იმავე კვალობაზედა, ხმაი
ვილაკისა, ტახტზე რომ წევს, მოსვენება რომ მონებ-
ბია, —

- მოდი თუ მოდიხარ...
- ღია ე კარი...
- გაგიწყალდა გული, ვიღაცა ხარ.
- ეს ვინა ყოფილა!..
- ვააააა!..
- შემოდ, ან მოწყვი მანდელანა, ჯანდაბამისაც
გზა გქონია, მოწყვი!.. მოშორდი!..
- მოდი რა, მოდი... მოდი!..
- ვაააააა...

ზარი წყდება და კაქუნი გაისმის, მატულობს და
მატულობს კაქუნი. მატულობს. ბრახუნად იქცევა.
უფრო ძლიერადც მოხდება მუჭტი. კარი გაიღება.

- მაღლობა ღმერთსა!..
- ეს ისევე ისაა, ტახტზე რომ წევს, მოსვენება რომ
დაურღვევს და რომ ჰკონია, ესაა და მოვისვენებო-
ლონდ, —
- შეიძლება?!..
- ეს ისაა, რომ შემოდის: კაცია, ვიღაც შეწუხებული,
შეშფეხს რომ ეძებს, რომ ვერ უპოვინა და რომ უნდა
იპოვნოს უსათუოდ. სხვა დანარჩენს აღარ დაუშა-
ტებ, როგორც უნდა იყოს გარეგნობითა, რაც უნ-
და ეცეას, ოღონდ სახელი მაინცა სჭირდება და არ-
ცა სჭირდება, მხოლოდ ესაა, რომ არ აიროს იმის
სიტყვიცა, სხვებისაში რომ არ აიროს, მაინც რაღაც
უნდა ერქვას და ერქვას მოსული, — ისე, ისე მხო-
ლოდ რომ ერქვას, არაფერი რომ არ იგულისხმებოდეს
და აქვე: ტახტზე მშოლარსაც დამხედური ეწოდოს, ისევე
ისევე, რომ არაფერი იგულისხმებოდეს, მხოლოდ სიტ-
ყვები რომ არ აიროს.
- არავინ არის?!..
- თუ შეიძლება!..
- არ მოსულა?!..

ისევე მოსული ამბობს ცხადია, რომ არავინ ევასუ-
ნება, წინაც მოიწევს და ბოთლებში გაიბლანდება.

— კისრისტება და კენსის ლოგინი..

დამხედური ასე მიეგებება. თავს შერგავს მუთაქის ქვეშა, რო აღარაფერი გავიგონო.

მოსულღი. ბოღიში ბატონო!..

დამხედური. მაგის სათქმელად მომინგრეი კა-რი და ხანი?!

მოსულღი. არა ბატონო!..

დამხედური. არა და ნუ!..

მოსულღი. მე... პეტრეს ვეძებ.

დამხედური. პეტრეს რა ძებნა უნდა?!

მოსულღი. ასეც მიიხრებს... იქ იქნებაო.

დამხედური. სწორედაც უთქვამთ.

მოსულღი. მეც იმტომ...!

დამხედური. მობრძანდით!.. მობრძანდით!..

მოსულღი. თქვენა ბრძანდებით?!

დამხედური. არა ბატონო.

მოსულღი. მაშ ალბათ?..

დამხედური. არა!.. არა!.. აქ უნდა იყოს..

მოსულღი. შემოვა?..

დამხედური. რაღა თქმა უნდა!..

მოსულღი. დაველოდები თუ შეიძლება.

დამხედური. რამდენიც გეცნობო.

მოსულღი. გმადლობოთ...

და ადგილს ეძებს თუ სად ჩამოვდეს თუ რაზე ჩამოვდეს, ვერა ჰხედავს ვერაფერსა შესაფერისსა, არც რომ დამხედური აღარ მოაქცევს ყურადღებასა, თვითონ უნდა რომ მოისვენოს, — ეძებს ესე იგი, მოსული ცხადია. და, —

მხატვარი. მოიცათ... მოიცათ!..

მოსულღი. მე ბატონო?!

მხატვარი. დიახ, ბატონო!..

მოსულღი. რა გავაკეთო?!

მხატვარი. იგერ გაჩერდით!..

და კარი იღება, თითქმის ქარმა შემოგლოჯაო, და ქარივითაც შემოჰქრის თითქოსაო, ვინც რომ კარი შემოგლოჯაო, წეება ბოთლები, ლწინილიწინი გაუღის ბოთლებსა.

— ეს რაღა უბედურებაა!..

წყურება იგი, ვინც რომ კარი შემოგლოჯაო, ახალგაზრდა, არავინ მოსდევს თუ ვინმეს მოუბრობდა, არავის ეცემა, თუ რომ ვინმე უნდა შეეპყრო.

დამხედური. რა უბედურებაა?!

ახალგაზრდა. ეს ბოთლები...!

დამხედური. ბოთლები რა უბედურებაა?!

ახალგაზრდა. მეც მაგას გეკითხებით. განა ცოტა არამ გვერდება ფეხებში, ესეც რომ აქ არ მოგვხროვებინოთ?!

დამხედური. პეტრემ მიახრვა.

ახალგაზრდა. რა ეშმაკად უნდა?..

დამხედური. ჩავაბარებო...

ახალგაზრდა. ჩააბაროს მერე...

დამხედური. ჩააბაროს, რა!..

მოსულღი. ხმის ამოღება თუ შეიძლება?..

ახალგაზრდა. ბატონო?!

მოსულღი. ხმის ამოღება თუ შეიძლებაზეთქი...!

ახალგაზრდა. ამოიღეთ ბატონო!..

მოსულღი. თქვენ პეტრე ბრძანეთ...!

ახალგაზრდა. დიახ!..

მოსულღი. მე პეტრე მინდოდა.

ახალგაზრდა. ინებეთ ბატონო.

მოსულღი. თქვენა ბრძანდებით?!

ახალგაზრდა. არა, ბატონო.

მოსულღი. ახა?!

ახალგაზრდა. არა ბატონო, არა, პეტრე შენ ვერცხეული ხმისმოყვანი

არა ვარ. მოსულღი. მოვაო...

ახალგაზრდა. მოვა, მოვა, მოვა... აქაც უნდა იყოს. თუ არა და აი შემოვა, წუთიწუთზე შემოაღებს კარსა.

მოსულღი. გმადლობოთ გეთყავა!..

ახალგაზრდა. არაფერს ბატონო...

იქით, მაგიდასთან მოხუცი მიმდარა. კარტსა შლის თავისთვისა, მკითხაობს თავისთვისა. ეს აქეთ თუ რა ჰხდება, არც ესმის თუ არცა ჰხედავს. არც თუ ის ეტყობა, კარტს თუ რა ამოსდევს, სიავისა თუ სიყვითლისაო. ახალგაზრდაც იქ მისასწორებს, დასწვდება რაც რომ დაყრილა მაგიდაზე:

— გამხმარი... გამხმარი... გამოფხეკილი... გამოძვარული... მუხრის გაგივლიათ ყველაფრისთვისა.

მოსულღი. წამოგელო...

ახალგაზრდა. წა... მო...გე...ლო... ფული მანყვერტა ჩბიებესა...

მოსულღი. ფული მოვნა უნდა.

ახალგაზრდა. მანდ ეგრე წერია?..

მოსულღი. ამას წერა არ უნდა, არც კითხვა უნდა. ეს ასეა ადამაბიდანა. არც შეეცვლილა, არც შეიცვალა. არც უჩიჩინებენ და არც არავის არ ავიწყლებია, ანთუ სხვაგვარად უჩიჩინებენ და ისევე ისევე უწით თავშია. ისევე ისევე, რას იზამ, ასე უცნაურია. იცვლება, არ იცვლება, იცვლება, არ იცვლება, იცვლება, არ იცვლება, რას იზამ?..

ახალგაზრდა. არაფერსა. ეგრე რომ იყოს, მაგრამ არც ეგრეა.

მოსულღი. მაშ როგორ არის?..

ახალგაზრდა. არ ვიცი.

მოსულღი. არც იცო და არც მეთანხმები...

ახალგაზრდა. არც ვიცი და არც გეთანხმები. არც მაგის მჭერა... არც ამავლის მჭერა. შენ გჭერა?..

მოსულღი. კარტისა?.. ამ ქალაღისა?!. რა გობრა, მეც არ ვიცი. რაღაცას ჰო უნდა გადააულოს გული ადამიანმა, ჰა?.

ახალგაზრდა. უნდა გადააულოს...

მოსულღი. რაღაცით ჰო უნდა მოიტყუოს თავი ადამიანმა?..

ახალგაზრდა. რად უნდა მოიტყუოს?!

მოსულღი. რა მოგახსენო. შენ ჯერ ახალგაზრდა ხარ, ახლა ხარ, მე ვიყავი, ვიყავი ვინც ანადა ვარ, აღარც აღარაფერსა ვკითხოვლობ და აღარც აღარაფერსა პასუხი მინდა. აღარაფერი მინდა, აღარ მინდა, როცა მინდოდა, ისიც მიკვირს, რა მინდოდა, რად მინდოდა, რა ქსუაზე ვიყავი, რა მამბრუნებდა, რა მასწორებდა, ისიც მიკვირს და აღარც აღარაფერი მიკვირს. აი!.. ავიხსენი?! ვერა, ვერ ავიხსენი. ვერ ავიხსენი და ნუ ავიხსენი!.. მე მინც ასე ვარ: რაღაცით უნდა მოვტყუო თავი, რაღაცით უნდა გავიბრუნო თავი და აი ვმკითხავობ, ქვეყნის ბედსა ვმკითხავობ, — დედამიწისა, ამ ჩვენი პლანეტისა!.. ვმკითხავობ...

ახალგაზრდა. რა გველოდება?.. ანთუ პლანეტისა რა ელოდება?..

მოსულღი. კარგი არაფერი. სულ შავი ამოდის... შავი... შავი... შავი... ყვავი... ყვავი... ყვავი... მერედ მოხვლია.

ახალგაზრდა. ეგ დიდიხანა ამოკითხე. დიდიხანა ელოდებიან და აღარ ეშველა. არ არის, მორჩა, აღარ არის ეგ თქვენი მეორედ მოხვლა.

მოსუცი. ვითომა?!

ახალგაზრდა. ეგ რა ვითომა?! სად არის, მანვენი!.. დამანახვე, დამანახვე, აბა სად არის!

მოსუცი. გაახილ თვალი...

იღება კარი. ბოთლები გადადის ისევ ყირაზედა. ქალიშვილი შემოდის, ან თუ ჩატუცქვება იქვესა, აყენებს ბოთლებსა, აყენებს და ცევა, წყრიალებს, ზრიალებს, მაინც იბტრევა.

დამხვდურნი. დაეხსენი. ისედაც მოხვეწება არ არის.

ქალიშვილი. ასე ეყაროს?..

დამხვდურნი. მეტი არაფერია დასალაგებელი?..

ქალიშვილი. საიდანაც მო უნდა დაიწყოს...

დამხვდურნი. რაღა მანდღანა, რა აზრი აქვს, პეტრე წაიღებს...

მოსული. მოვიდა პეტრე?..

ქალიშვილი. პეტრე?..

მოსული. პეტრე!..

ქალიშვილი. არ არის აქა?!

მოსული. არა. მოვაო.

ქალიშვილი. მოვა. უთუოდ მოვა.

მოსული. ასეც დამარწმუნებს.

ქალიშვილი. დაბრძანდით, მოუცადეთ. დაბრძანდით, დაბრძანდით!..

მოსული. ეგრე იდგეთო, და!..

მხატვარი. დაბრძანდით!.. ქართველები... ნიაღვრები... ცეცხლი... გველშაპები...

მოსული. ბატონო?!

მხატვარი. თქვენ დაბრძანდითმეთქი... მე ისევ იქა ვარ: მეორედ მოხვლა... ფერებში ეს როგორ იქნება?..

მოსუცი. ცეცხლი შავი... გველშაპები ცეცხლისფერი...

მხატვარი. ქართველები?.. ნიაღვრები?..

მოსუცი. კმარა ორი ფერი. ყველაფერადა კმარა.

მხატვარი. მაშ ხსნა ფერები რაღა მოხლევა?!

მოსუცი. აღარაფერი მოხელე აღარ არის.

პალიტრა ჩამოუვარდება მხატვარსა. ჩამოვა. აიტანს. ისევ ჩამოუვარდება. ისევ აიტანს. ეგება მოსულიც მიეშველოს, ეგება ახალგაზრდაცა, გააჩნია, როგორც რო სცენა მოიხდენს, ისე. კიდევ კარგა რთო გამახსენდა, სცენაა, სცენა და როგორც მოიხდენს, ისე ცხადია.

ქალიშვილი. მე ყვავს მოვადულებ...

მხატვარი. ყავისფერი?..

მოსუცი. შენ შავიარ თქვი... ნამცეცეც აღარ გადარჩენილა.

ქალიშვილი. მოვიტანე...

მოსუცი. შენ აგაშენა ღმერთმა!.. რა გვეშველებოდა უშენოდა?!

ახალგაზრდა. შავიარ შავრალ თუ შეერგო, ხან-შემოსულისთვის საშინელიაო.

მოსუცი. მე იმდენი სიმწარე მიგემნია!..

ახალგაზრდა. მაინც რამდენი?

მოსუცი. რა მოგახსენო. არც დაითვლება, არც გაიზომება, არც აიწონება, არც აიწყვის, არც...

ქალიშვილი. ესეც შავიარ.

მოსუცი. ცხრილითა ვწიდავ ღვინოს შენს ქორწილში, ოღონდ დააჩქარე.

ახალგაზრდა. აი ჰქვიანური... ურჩიეთ, ვრჩიეთ!..

ქალიშვილი. მაინც სად მიპქრის ჩვენი მღვანეტი?..

მოსუცი. უსანტულობაში. ბედიცაა და უბედობაცა: თუ დასრულდა, კატახტროფაა და თუ იქროლა, და ასე თუ იქროლა, უაზრობაა. უაზრობაა. ისევ ყვავი... ისევ ყვარანი...

ახალგაზრდა. „შავი ყვარანი გამითხრის საფლავს...“

მოსუცი. მერე?..

ახალგაზრდა. მერე არაფერი. მერე აღარ მიწნდა. ეს მე?..

ქალიშვილი. არა. ჭერ ხელოვანსა... ინებეთ ბატონო!

მხატვარი. ცხელია?

ქალიშვილი. მდუღარი.

მხატვარი. შავია?

ქალიშვილი. კუნაბეტი.

მხატვარი. მწარეა?

ქალიშვილი. შხამი. ბალდამი.

მხატვარი. მიბოძეთ!..

ქალიშვილი. ინებეთ.

ახალგაზრდა. მეც შხამს მომწვდით?

ქალიშვილი. აი შავარი...

ახალგაზრდა. თქვენის ხელითა... უფრო ჩატკებდა.

ქალიშვილი. ინებეთ. დასტკობთ.

ახალგაზრდა. გამდლობთ ძვირფასო!..

ქალიშვილი. ო, არაფერსა!.. მიმსახურეთ, მე მეც მსახურებს.

ახალგაზრდა. სიტყვა უკან აღარ წაიღო...

ამოიღებს ნიშნობას ბეჭედსა, სწრაფად ამოიღებს, თითქოს რო სასაცილოდ გაუშლია ხელში ქალიშვილისა, მიმსახურეთო, და თითზე წაიშლიცმეგვს:

— შენი ხმალი და ჩემი კისერი!..

ქალიშვილი. ჰაჰაჰაჰა... ამას მაინც აღარ ველოდი.

ახალგაზრდა. მე ველოდი. სიწმირად თუ ცხადად ამას ველოდი.

ქალიშვილი. რისი პატრონი?..

ახალგაზრდა. თავისა და ტანისა.

ქალიშვილი. არსად დაგვყარავს!.. შენ უსახლკარო და უქონელი, მე უსახლკარო და უქონელი, განა ფარდნი ვართ?!

ახალგაზრდა. სწორედაც, რო!..

ქალიშვილი. ჰაჰაჰაჰა... მეორე დღესვე ერთმანეთს დავკავით.

ახალგაზრდა. რატომ უთუოდ მეორე დღესვე?!

ქალიშვილი. მესამე იყოს, მეოთხე იყოს, დიდი დიდი მეათე იყოს, სულერთია ერთმანეთს დავკავით.

ახალგაზრდა. არა!.. გაირდება...

ქალიშვილი. ტყუილია მპირდები. მე არა ვარ შენი ოცნების ქალიშვილი. შენ ჩაბინავებული, კარგად ჩაბინავებული ქალიშვილი გინდა, მეც ჩაბინავებული, ჩაბინავებული, კარგად ჩაბინავებული ვთქვიშვილი მინდა. ვტყუივარ?..

ახალგაზრდა. მაგრაშ...
ახალგაზრდა. მაგრაშ...

ქალი შვილი. მაგრამს მოეშვი. ვტუყვივარმეთქი?..
ახალგაზრდა. მაგრამ... მაგრამ...

ქალი შვილი. მხედვე, პასუხი არ გიხებრდება.
ახალგაზრდა. რო აღარ მაცდიო..

ქალი შვილი. ახა დამიცვლია.
ახალგაზრდა. და სიყვარული გაიხსენე, სიყვარული..

ეს დღი და უძლეველი მოვლენა ქვეყნად, რომლის წინაშე ბოროტებაც დაჩოქებულა; წინააღმდეგობა უოველივე ქვედამობილა და ორი გული აღგზნებული სწრაფვით, იმედით, წამების შემდეგ ნეტარებით შეერთებულა.

ქალი შვილი. გაიხსენე. დიდებულა!.. ემ ასეთი სიყვარულისთვის მზად ვარ დაკარგო ქუაგონება; დავხუყო თვალი, აზრი დავიხშო, რო არ ვისმინო თუ რა მხედვა ამ წუთისოფლად, მივეყუე. მივეცი გატაცებას თავდავიწყებით, მზადა ვარ, მზადა. მქონდეს საწინდარად შენი ბეჭედი. მოიტა, მომე!..

ახალგაზრდა. აჟი თითზე გაქვს!..

ქალი შვილი. დამაფიწყდა... მაგრამ სადაა ეგ სიყვარული?..

ახალგაზრდა. აი ამ გულში.
ქალი შვილი. საწაული გული..

ახალგაზრდა. სასაცილოა?!

ქალი შვილი. განა ვიცინი?! საწაული გული.. ახა რა არის აქ სასაცილო?!. შეინახე თუ ასე გინდა. გეოლის კუნჭულში სადმე გულისა. გედოს. შეინახე. წიომბობს ბეჭედსა, ქალიშვილი რაღა თქმა უნდა, შეათამაშებს, მერე მიაჩვენებს, ოღონდ მანამდე, რო თამაშებს:

— რა მსუბუქია... თითბერია?.. თუ ალუმინი, განბანილი ოქროსფერ წაალში?..

ახალგაზრდა. ეგერ რად ამბობ?!. რაც უნდა იყოს, სიმბოლოა.

ქალი შვილი. შენ გაუფრთხილდი, სიმბოლოებს მე არ ვაგროვებ.

ახალგაზრდა. უღმობელი ხარ.

ქალი შვილი. გულს ნუ გაიტებ, შენ ისეთი სიტყვებით ვიცი, არ შეიძლება მეოცნებე არ გააბრუო; გულს ნუ გაიტებ. შეგხედება, შეგხედება. ერთგული შრომა... ჭილდო-წანამატი... პრემიებით... კოოპერატიული ამხანაგობა... მებოსტნეობის ამხანაგობა... გულს ნუ გაიტებ, სიყვარული სიყვარულია.

ახალგაზრდა. წაიდ და ამას ელაპარაკე!..

მოხუცი. ლაპარაკი არც ჩემი მოგწონს...

ახალგაზრდა. დამანებეთ თავი!..

და გავარდება. ატყდება ისევ ლოწინლოწინი ბოთლებსა; გავარდება და შემოვარდება, ფეხს ურტყამს ბოთლებსა, ახლის ერთმანეთსა, შემოვარდება და ისევ გავარდება.

დამხვედურ ი. იყარა ჭაჭირი.

გავარდება ერთისიკეთისა, ახალგაზრდა რაღა თქმა უნდა, ქალი შემოდის და კარს მიაწყდება, გზა რო დაუთმოს, მერე ბოთლებში გაიბლანდება. ქალიშვილი მიეშელება, გამოაცილებს, აგროვებენ მერე ერთად.

ქალი შვილი. პეტრეს უთქვამს, ჩავაბარებო.

ქალი. ეს უცხოურები რიდას მკნისია?..

ქალი შვილი. რა მოგახსენოთ...
ქალი. არც მიიღებენ. არც არას გადაუხდიან.

დამხვედურ ი. და სწორედ ეგადა რა იმ-სხვრევა?!

მოხუცი. ეგრა, არ იცი?!. რაც გამოვადგება, იმ-სხვრევა, ილენება, რაც არა, — არის, არის და არის. ქალი. გადავყაროთ და ისა, სულ გადავყაროთ. ქალი შვილი. გადავყაროთ. დამხვედურ ი. დავხსენით. პეტრემ თქვა, ჩემი საქმისა მე ვიციო.

ქალი. სად არის პეტრე?..
მოხუცი. მეც პეტრეს ვეძებ.

ქალი. მე პეტრეს არ ვეძებ.
მოხუცი. მე პეტრეს ვეძებ.

ქალი. ეძებთ პეტრეს!..
მოხუცი. აქ მოვაო...

ქალი. მოვა და დაუცადეთ.
მოხუცი. ვუცდი.

ქალი. ჩემგან რაღა გნებავთ?!
მოხუცი. არაფერი ქალბატონო...

ქალი. მადლობა ღმერთსა!.. მე ჩემი სადარდებელი მეყოფა. მომეცით კარტი!.. ჩავიფიქრე... გამიშალთო!..

მოხუცი მიმართავს რაღა თქმა უნდა. მოხუცი გართულა, არ ესმის თუ არ უნდა რო აყვეს.

— გამიშალეთქი!..
ქალი არ ეშუება. პრუჭდება. ჩამოართმევს. აურევს. დაუბრუნებს.

— გამიშალეთ კარტი!..
მოხუცი. მე რამელი მკითხავი გახლავართ!..

ქალი. რამელიცა ბრძანდებით, ჩემთვის სულერთია.

მოხუცი. თქვენ ალბათ ვარდუა გნებავთ...
ქალი. ვინ ვარდუა?!

მოხუცი. ვარდუა... ავლაბრელი ვარდუა...
ქალი. ოსმანდასი?!

მოხუცი. დიიიას!.. ..აღასი, ოსმანდასი.

ქალი. იმ ხნისა ბრძანდებით?!

მოხუცი. სწორედ გამოიცანით.

ქალი. არაფერიც არ გამოვიცანი. მე გეკითხებით და ცოტა არ იყოს დაგცინით კიდევაცა, ბატონო ჩემო, დაგცინით კიდევაცა; თუ არა გნებავთ, რო მიმიხედეთ, მევე აგისნით: დაგცინით, დაგცინით, დიახ, დიახ, დაგცინით-მეთქი.

მოხუცი. ვერ დაგიჭერებთ. თქვენ არავის დასცინებთ. თქვენ ისეთი ქალი არა სჩანხართ. და ესეც არ იყოს, სწორას ბრძანებთ, მართალსა ბრძანებთ, და მართალისგან დაცინვა არ წარმოსდგება. არა!.. დამეტნაც გეტყვით, თუ მიმიხედებით, რო მათუხლავის დროისა გახლავართ. კიდევ უფრო მართალი იქნებით.

ქალი. ახლა თქვენ დამცინით.

მოხუცი. არა ქალბატონო, არა, არა, ათასჯერ არა!..

ქალი. დამცინით!.. დამცინით!.. რატომ კადრულობთ?!

მოხუცი. მომიტყუეთ! ბოლოში მომიხდიან!.. მანაკით თუ შეიძლება... მაგრამ არ დაგცინით, არა, არა, გეუცებთ რო არ დაგცინით, გეუცებთ თუ რაიმე მწამს, თუ ვინმე გამაჩნია, თუ რაიმე გამაჩნია, ყველას, ყველაფერს გეუცებთ, რო კიდევ უფრო დიდი ხნისაცა ვარ, უფრო დიდისა: ასე მგონია, იქ ვესწრებოდი, დღერთი როცა რო სამყაროსა მკნისდა.

ქალი. დამ...ცინ...ით...

მოსუცი. ჰო, დავფიცე?!.

ქალი. მამსუღელი ბრძანებულხარო, უნდა ვიფიქრო.

მოსუცი. იფიქრეთ, ოღონდ ხმამალა არ უნდა მითხროს.

ქალი. ვანა თქვენ ხმამალა არ დამცინეთ?!

მოსუცი. არცა ხმამალა და არცა გულშია... მე ქაოსიც მახსოვს, მახსოვს ისიცა, ქაოსსს თუ როგორ გამოეყო ჩვენი პლანეტაი; ყველაფერი, ყველაფერი მახსოვს, მკითხვე, გამომცადეთ; როგორ ამოვყავ თავი ქაოსში, მკითხეთ, მზადა ვარ. ეს მხოლოდ თქვენთვისა, რადგან რო არ მიყვარს არც რო კითხვები, არც პასუხები მეპიტნავება.

ქალი. ვასაგებია!. ვა...სა...გე...ბი...ა... დარწმუნებული ბრძანდებოდათ, მე თავს შეურაცხყოფილად არა ვთვლი, არა. არავითარ შემთხვევაში აღარც თქვენნი ბოღიშები მინდა, აღარცა მცალიან მე თქვენთვისა. ვგონებ, მობრძანდება...

მოსუცი. პეტრეი?..

ქალი. არა, ბატონო.

მოსუცი. მე პეტრე მინდოდა...

ქალი. აკი ბრძანეთ...

მოსუცი. მოვაო...

ქალი. მოვა.

მოსუცი. ეგრე ამბობენ.

ქალი. რახან ამბობენ...

მოსუცი. უსათუოდ მოვა.

ქალი. უსათუოდა, უსათუოდა, რაღა თქმა უნდა, უსათუოდა!..

მოსუცი. გამაღობოთ ქალბატონო, თქვენი სიტყვა მაინც სხვა არის.

ქალი. თავაზიანი ბრძანებულხარო.

მოსუცი. გამაღობოთ, გამაღობოთ!..

და კარი გაიღება ფრთხილად, ფრთხილადვე შემიღის ახალგაზრდა კაცი, ასე ხორბლისფერი კაცი. ხორბლისფერიმეთქი, — იმბრომ ვამბობ, მერე რო კიდევ ვიღაცა მოვა და ფერებიან რომ მაინც გაირჩინენ. არც ერთი ბოთლი არ წაიქცევა. ნასიამოვნებია. მაგრამ მწერი მაინც წამოედება, ტუფფონისა, ახლართება, ვაგბმის, ესხნება და ვეღარ ესხნება. ქალი შეველის. ქალი დედა გამოდგება მისი. ასე ადვილი სათქმელიც არის, ოღონდ მაინც უნდა გამოსკვივოდეს დილოგში რაღა თქმა უნდა, რახან პეისა. სწორდაც რო რახან პეისა თორემ დადგმის იმედო ჰო არა მაქვს დედა არა. ქალი შევლის ერთისიტყვითა. გამოეხსნება ერთისიტყვითა.

ქალი. ყველგან მე უნდა გამოვიხსნა!..

ხორბლისფერი. მამს დედა რისთვისა გქვიან?!.

ქალი. რო გამოვიხსნა, ყველგან გამოვიხსნა, ყოველთვის გამოვიხსნა.

ხორბლისფერი. დედაც ასეთი უნდა!..

ქალი. შეილი?..

ხორბლისფერი. ასეთი!..

გულზე დაირტყამს ხელსა ცხადია და ამას შენიშვნაც არ უნდოდა, ხელი თავისად წავიდოდა გულისაკენა — აი ასეთი. მაგრამ შეიძლება რო ვინმე ცერნიც შევაყენოს, აი ასეთი, მერე ცერი მიიბიჯინოს გულზედა, — შეიძლება ვინ უწყის კაცია და გუ-

ნებაო, ოღონდ მაინც ისე უყეთესი უნდა იყოს, რომ სილას რო დაიტყაუნებს გულზედა, რომელი ქალი. ასე გარეგანი და სახლიდან გავრდნო?! არა!.. არამედარამე არა!..

ხორბლისფერი. შენ არცა ხუმრობო!..

ქალი. რა მეხუმრება. ეგერა ხუმარია.

მოსუცი. მე არავის საქმეში არ ვერევი.

ქალი. არც არავინ გიწვევთ. ბრძანდებოდათ თქვენთვისა. უთქვენოდაც გავუსწორდები.

ხორბლისფერი. შენ რა გინდა?!. სიდედრი ჰო არა ხარ ჩემი, დედა ხარ ჩემი, ღვიძლი დედა ხარ!.. საოცარია!..

ქალი. სა...ო...ცა...რო...აააააა!. რაც არ მოგწონთ საოცარია, რაც არა გხურთ, საოცარია, რასაც გიშლიან, საოცარია, და რაც გაბრძნებთ, ის რაღა არის?.. ვინც გაბრძნებთ, ვინც გაბრძნებთ...

ხორბლისფერი. ეგ ჩემი საქმეა. მე ბავშვი არ გახლავარ!..

ქალი. მე ვარ ბავშვი?..

ხორბლისფერი. რას მკითხებ?!. შენ უკეთ იცი...

ქალი. დიხაც რო მე უყევი ვიცი. იმბრომაცა, რო აგერ აქა ვარ და გიბრძანებ, რო დაბრუნდე სახლში.

ხორბლისფერი. არ დავბრუნდები.

ქალი. ცოლშვილს ვის უტოვებ?..

ხორბლისფერი. ქვეყანასა...

ქალი. იფ!.. რა კარგია!.. შენ გაჩინო და ქვეყანას მიატოვო, კარგია, კარგია!.. ქვეყანას რად უნდა, ვიდრე არაფერი შეუძლიან... ვინ გაგიშვებს ეგრე ადვილად?! რახან გაჩინე, უნდა დაარჩინო კიდევაცა.

ხორბლისფერი. დავარჩენ კიდევაცა!..

ქალი. ყოჩაღ!.. რა მალე მოხვედი ქუაზე, აი შვილი ამასა ჰქვიან!..

ხორბლისფერი. ოღონდ...

ქალი. ბატონო?!

ხორბლისფერი. ოღონდ... ის... ის... ის წავიდეს. რა ვქნა, იმასთან ცხორება აღარ შემიძლიან. აღარ შემიძლიან. ძალაა?!

ქალი. ძალაა!..

ხორბლისფერი. ვაჰ!.. დედაჩემი არა ხარ?!

ქალი. ძალა ვარ.

ხორბლისფერი. ვაა. ე რა დღეში ვარ?!..

ქალი. აღარ მოგწონს?.. სხვამ ავიხვია ეგ თვალეზი?.. უფრო ლამაზია?.. ტანსარო... თვალმიზნედილი... თუ ზღვასავით ლურჯი აქვს ვალები?.. წამწამები?.. წამწამები?.. შუბლზე ატანილი, შავი შავი, და გადაწყობილი შუბლზედა. ხმაი დუღუნა... აღმათ რო ასე დუღუნებს ცხვირში: გე...ნა... ცვა...ლე...
ხორბლისფერი. კარგი ერთი დაი!..

ქალი. მამა გიცხონდა, შენს მეთვისის არავისთვის არ უთქვამს ასე!

ხორბლისფერი. მეთვისმეტაი!..

ქალი. პაპაც გიცხონდა და პაპის პაპაცა!..

ხორბლისფერი. ნუ სარგებლობ, რო მე შევლი ვარ და შენ დედა ხარ ჩემი.

ქალი. დიხაც ვსარგებლობ: ყურში ხელს ჩავავლებ და ისე წაგოყვან.

ხორბლისფერი. შენ მაგას არ ჩაიდენ.

ქალი. ჩავიდე. სწორედ ამიტომ გახელი, ამა წავიდეთ!..

ხორბლისფერი. ხელი არ მახლო..

ქალი. მითუქეთსი, წავიდეთ ასე, დედაშვილური ტბილი ქუქუქითა.

ხორბლისფერი. მე უკვე ვითხარია...

ქალი. რა მითხარია?

ხორბლისფერი. თავიდან დავიწყო?!

ქალი. არა... ბოლოდანა, ბოლოდანა. თავიდან აღარაფერი აღარ იწყება. პიოტე თუ გნებავს.

მოხუცი. არა... თავიდან აღარაფერი აღარ იწყება.

ქალი. ესეც მე ვარ?! წავიდეთ, წავიდეთ!..

ხორბლისფერი. ეს სადაური ლოგიაა?!

ქალი. ჩემებურია. რამდენიხანია რო თავს ვაკლავე უჩილიაშეხსა, განა იმიტომ, ახლა იმათ რკულზე მოვიქცეთ. ახალი ცოლი მომინდომა!.. მორჩა, ბრუნდები.

და შეეხება ვაჟის ბიბილოსა ქალი. ოდნავდა აღურსითა. თითქოს რო მინც მუქართათაცა, ჩავავლებ და აღარც ვაგვიშვებო. უფრომა არ იცის რა იწამოს, გამქცეს თუ არა, ანთუ უფრო უკეთ არ ითქვას, ვაქცევა თუ ვერა, ვეღარ გუგია.

ხორბლისფერი. დედა არ იყვამ...

ქალი. ვთქვით და არა ვარ...

ხორბლისფერი. ქალი მო ხარ!..

ქალი. ქაჩი ვარ, რას იზამ?!

და მიჰყავს იგრე, მიჰყავს ყურითა, ისეც გაატარებს, ბოთლებს რო არც წამოედებია. შვილი მინც შემომბრუნდება, მინც ვაჰკრავს ფეხსა.

დამხვედური. ამახაც იყვარა ჯავრია...

შავგვრემანი კაცი შემოდის, ის შეეყრება ჯავრის ამოყრასა, თითქოს რო აქეზებს კიდევაც, კიდევ წაპკარა, სულ დაამხვრიეთ. ის აღარ აწყვება.

შავგვრემანი. ამ პეტრეს რაღა დემართა?!

მოხუცი. რა დემართა?!!

შავგვრემანი. აქამდის რო ვერ გაზიდა ეს ბოთლები.

დამხვედური. გაზიდავს.

შავგვრემანი. რაღა გადარჩა, რაღა ერგება?!

დამხვედური. ერთ სადღევარქლოს მინც ვიტყვიო.

შავგვრემანი. თუ სულ დაიხსვარა!..

დამხვედური. იქ იმდენი „პივის“ ბოთლებია...

შავგვრემანი. შენც „პივას“ ამბობ... ზედ რა აწერია?!

დამხვედური. ისეც აწერია და ასეც აწერია...

შავგვრემანი. შენთვისია... შენთვის რა აწერია?!

დამხვედური. მერე რაო: ვწერთ ლუდსა და კიოთხლობთ „პივას“...

მოხუცი. ვწერთ სამწარეულოსა და „კუნხას“ კიოთხლობთ.

დამხვედური. სარდაფსა ვწერთ და „პადვალსა“ კიოთხლობთ.

მოხუცი. საწოლსა ვწერთ და „სპალნასა“ კიოთხლობთ.

დამხვედური. ასანთსა ვწერთ და „სპირკასა“ კიოთხლობთ.

მოხუცი. მაგიდასა ვწერთ და „სტოლსა“ კიოთხლობთ.

დამხვედური. დამხვედა ოთხმოცდაცამეტი წერია, „მეცნობსტორის“ გავიძახით. ერქენულე

შავგვრემანი. გავიწვრია ინტელისენტებსა თვისა.

დამხვედური. ამერიკელებისათვისაცა...

მოხუცი. შენ ეგა თქვი და, ზოგი ვერც დასწევია.

შავგვრემანი. რა გვეშველება.

მოხუცი. მთელი ეს ჩვენი ინტილიგენცია მე-ბოსტონის ამხანაგობაში გაბმულა, ვიდასა სცხელა ენისათვისა!..

შავგვრემანი. ბოსტანს რო მინც მოიყვანდენ...

მოხუცი. ნუ გეშინათ, მაგისი ნიქი მინცა აქვთ.

მოხუცი. პეტრეც იქ იქნება?!

შავგვრემანი. პეტრე?! პეტრე აქ უნდა იყოს პეტრე!.. პეტრე!.. პეტრე!..

დამხვედური. არ მოსულა.

შავგვრემანი. საკირველია. აქეთ მოდიოდა... ის იყო, ის იყო, არ შემეშვებოდა. აი დავერეო...

აიღებს სასმენსა. რეკავს. ვერც ისე აღვიღადა რეკავს, რაღა თქმა უნდა. წავლობთ თუ არა რატასა. ბუზღუნებს. იფურთხება. ხან სადღაც მოხვდება. ზოგი აღბათ რო თავაზიანად მიუგებს, ზოგი რო აღბათ უწყრება კიდევაცა, აღბათ ისიც რო თავმობეზრებულა. ცხალია ეს რო გამომეტყველებით ვადმოიცემა, სიტყვებს არ ვერთავ ამიტომაცა. შორის დებულები შეიძლება, ზოგჯერ ეგებ რო აუცილებელიც იყოს, ზოგჯერა თუ ზოგისათვისა, თუ დაიდგმებ ერთ სიტყვითა, რის იმდღაც რო აღარა მრჩება, — რო არცა მქონდა. — რაც რო იქით და იქით მივიწეე.

— ეგებ შენ მინც რამე მოუხერხო.

მხატვარს მიმართავს შავგვრემანი. აპარატს მიუტანს. აწოდებს. ეგება რო ხარაჩოხუდაცა ვასულა მხატვარი.

მხატვარი. მე რომელი ედისონი მხახე...

შავგვრემანი. აპარატი მინც შენია. მუნჯის ენა დედამ იცისო.

რა ვუყოთ მერე, მინც ვერაფერს მოუხერხებს ვერცა მხატვარი. უბრუნებს. თგიონ პანოს უბრუნდება.

მხატვარი. აღარც დედისა ესმის მუნჯსა.

შავგვრემანი. ვაი, ახლა დედის ბრალიცა!.. აქ უნდა იყოს... არ არის და აქ მოვა უსათუოდა. ფიქრი არ არის!..

დამხვედური. ამა სად წააბა!..

მოხუცი. იმდენიან ხალხი ბრძანდებთ. კარგია თქვენ შეგხვდით. აღბათ ქვეყანას შემოვირბენდი უთქვეოდა.

შავგვრემანი. და ის აქ იქნებოდა...

დამხვედური. აქ იქნებოდა.

მოხუცი. პაპაპა... შენ სხვაგან ეძებ და ის აქ არის. საოცარია!..

დამხვედური. აქედან დასკვნა: იქ უნდა ეძებო, სადაც არის.

მოხუცი. ეგ შეიძლება აფორიზმად გამოაცხადონ.

დამხვედური. სხვასაც მოგახსენებთ: იქ უნდა ელოდო, სადაც იქნება.

მოხუცი. აფორიზმა, ამა რა არის?..

მოსულდი. თქვენ გაგანათო ღმერთმა.
 დამხვედურდი. და ისიც მოიღის... აი, აპაა...
 მაგრამ არაო, არ გაუშვართლდება დამხვედურს; მოს-
 ვლით მოიღის, ან თუ მოიღიან, — სამი და შემოდის. ლა-
 მის ერთმანეთს ჰკვანან და ძალიანაც განსხვავდებიან
 ერთმანეთისაგანა. ერთიმეორე არ ეთმობათ არც ერთ
 წუთო. უნდათ რა ერთად და მხოლოდ ბოთ-
 ლები. შეუძლებელია. ერთად ეგება უშუაყო აიღონ. ეს
 მაინც ვერაო, ვერ უხერხდებათ. იქვე რჩებიან, ჰო
 ისიც თქვენს: ყველაფერს ისინი ერთად ამბობენ, ხო-
 ლო თუ მაინც წაუსწრებენ ერთიმეორესა, სიტყვები
 მაინც იგვივა, იგვიე სიტყვებს იმეორებენ.

სამნი. პეტრე...
 შავგვრემანი. სად არის პეტრე?..
 მოსულდი. მოიღის პეტრე?..
 სამნი. არ ვიცით. ვეძებთ.
 მოსულდი. მეც პეტრეს ვეძებ.
 სამნი. სად იქნება?..
 მოსულდი. აქ უნდა იყოსო.
 სამნი. არ არის მერე?..
 მოსულდი. არა, არ არის. არ არის და ვუცდი.
 სამნი. თუ ვეძებთ, რაღა უცდით?! ჩვენ... ჩვენ

ვერ დავუცდით.
 მოსულდი. წახვალთ და ის მოვა...
 სამნი. გზად გადავიყურებთ.
 მოსულდი. გზა ბევრია.
 სამნი. მართლაც ბევრია. როგორ მოვიქცეთ?..
 შავგვრემანი. უნდა დაუცადოთ.
 სამნი. როგორ დაუცადოთ, როცა ვეძებთ?! ან
 უნდა ეძებდე, ან უნდა ელოდე. ჩვენ ლოდინი არ
 შეგვიძლია, ჩვენ ვეძებთ, ჩვენ ვერ დავიცდით.
 დამხვედურდი. არც გაცდევინებთ... გესმით?..
 მოიღის...

და მართლაც მოიღის თითქოსაო, ოღონდ ჩაივლის,
 წვა, ვიღაცაო. აქ მაინც არავინ არ შემოდის. დებს
 მოთმინება აღარა ჰყოფილით.
 სამნი. საწყალი ბიჭი... უცოდველი ბიჭი... ჩვენი
 დისწული... პასუხისგებაშია. მზე და მთვარე იმაზე
 ამოვდვით. ჩვენი ცხოვრება იმას შევადიეთ. იმისთვის
 ვართ. იმისთვის ვსუნთქვით. ჩვენი სიცოცხლეც
 აღარ იქნება უიმისოდა. იმას დანაშაული არ შეუძლი-
 ან. არც პასუხისგება არ შეუძლიან. არც დაცითვის
 ატანა შეუძლიან. არ შეუძლია, არაფერი არ შეუძ-
 ლიან, რასაც ძალა უნდა, რასაც ღონე უნდა, რასაც
 რა გაძლება უნდა. რა ეშველება?... რა გვეშველე-
 ბა?!

შავგვრემანი. დაელოდეთ... სხვა რა გირჩიოთ.
 სამნი. რა უნდა გვირჩიოთ?! ჩვენ არ შეგვიძლი-
 ან... ჩვენი საშველი აღარ იქნება.
 შავგვრემანი. უსაშველო არაფერიაო.
 სამნი. გაგვიგონია.
 შავგვრემანი. თქვენც გეშველებათ.
 სამნი. მაგრამ ისიც რო გაგვიგონია, ამას საშ-
 ველი არ დაადგებაო?!

შავგვრემანი. ნულარ გაიგონებთ. უსაშველო-
 სა და ცუდსა და უამურს უურს ნუ მიუგდებთ. კარ-
 გი თქი, კარგი გაიგონეო.
 სამნი. ღმერთიც გიშველით. მაგრამ ჩვენ მხო-
 ლოდ ცუდი გვესმის, კარგი როგორღა უნდა აღმოვ-
 თქვათ?!

შავგვრემანი. რა გიპასუხოთ?.. ეგებ რქვენ
 მაინც მოგიბრუნდეთ ამის პასუხი...
 დამხვედურდი. ეგ, ჰო, ცაშია.
 შავგვრემანი. მაშინ თქვენ ბრძანებენ
 დამხვედურდი. მე მიწაზე ვარ...
 შავგვრემანი. ეგებ თქვენ მაინც!..
 დამხვედურდი. ეგ პეტრეს უცდის.
 მოსულდი. დიახ, ვუცდი. ვუცდი-
 შავგვრემანი. ისევე მე უნდა გიპასუხოთ, მაგ-
 რამა გითხარათ?..

დამხვედურდი. მაინც კარგი სჯობს ცუდსა-თქო;
 იყო ერთი ხოლომონ ზურგიელიძე, ეს იმის აფორი-
 შნია: კარგი სჯობან ცუდსაო.
 სამნი. თქვენი გეზმრებათ, თქვენ არად გიღირთ
 ჩვენი გასაქონი. ჩვენ ვილუპებთ. ბავშვი გველუპება.
 გახვეულია სიფის გატეხში.
 შავგვრემანი. გახვეულია?..
 სამნი. გახვეულია...
 შავგვრემანი. როგორ გავიგოთ: იქ გახლდათ
 თუ გარეთ უცდიდა?!
 სამნი. არც იქ გახლდათ და არც არსად უცდიდა.
 რა სათქმელია ..

შავგვრემანი. მაშინ ალიბი უნდა ჰქონდეს.
 სამნი. რაღა თქმა უნდა!..
 შავგვრემანი. მაშ რა გაწუხებთ, ალიბი არის
 საფუძველი სამართლისა. მოქმენთ მოწმენი, მეტი
 არაფერი უნდა.

სამნი. არც უნდათ მოწმენი.. იციან, რო ის იქ
 არ იყო, არც იცოდა თუ რა ჰხდებოდა. იციან. იცი-
 ან: რო ის არაფერს ჩაიდენს ცუდსა და უკუღმართსა,
 არაფერს გასტეხს, არაფერს გაიტაცებს, არც ჩაერევა
 არაფერში, არავის აწყვება, არავის დაწყვება, არც წა-
 აქეფებს არავისა, არც რო არავის ამოუღებდა მხარში,
 მხოლოდ ავ საქმეში, — იციან ყველაფერი მოცხე-
 ნებათ.

შავგვრემანი. მაშ რაღა გაწუხებთ?!
 სამნი. სწორედ ეგ გავწუხებს.
 შავგვრემანი. აღარ გამეგება აღარაფერი.
 სამნი. აღარც ჩვენ გაგვეგება... საღდაც უთქვამს...
 არა, არა, წამოსცდენია, თითქოს ქურდობა ერთად-
 ერთი საშუალებაა, თავი როგორმე რო გაიტანოს
 ადამიანმა. და ამათ სწორედ ეს დაუხვევიათ ხელზე.
 — სიფის გატეხებსა, — ჩვენ დანაშაული არ ჩა-
 გვიდენია. ჩვენ მხოლოდ ამ ერთადერთ საშუალებას
 მივმართეთო. თავს იმართლებენ დანაშაუენი და ეს
 გამოპაუთ დანაშაუედა. ვი მართალაა...

შავგვრემანი. ვეღარ ვერკვევი ვეღარაფერში.
 სამნი. ჩვენც მაგას მოვთვავით.
 შავგვრემანი. ეგებ თქენ იცოდეთ!..
 დამხვედურდი. ეგ, ჰო, ცაშია?!
 შავგვრემანი. თქვენ, ჰო, მიწაზე ხართ.
 დამხვედურდი. მაინც არ მესმის, ეგება არც მი-
 წაზე ვარ, ეგება მიწაში ვარ. ეგებ მეც ცაში ვარ?..
 ამას მაინც ნულარას ჰკითხავ, ეგ, ჰო, ელოდება?..
 შავგვრემანი. თქვენც დაუცადეთ.
 სამნი. ვერა ბატონო, უნდა ეძებოთ.
 შავგვრემანი. ერთმა მაინც დაუცადეთ, ორმა
 ეძებთ.

სამნი. ვერა ბატონო, ვერც დავიცილით, ვერც გა-
ვიყრებით. უნდა ვეძებოთ, ერთად უნდა ვეძებოთ.

დამხვედურ ი. ხალაც არ უნდა იყოს, აქ მოვა.
სამნი. გზაში შევხვდებით. წუთიც საქმეა.

მოსხუცი. საუყუნეც არაფერია, საუყუნეებიც არ-
აფერია.

სამნი. ბატონო? ბატონო?!

მოსხუცი. დაელოდეთო.

სამნი. არა... უნდა ვეძებოთ.

ვალიან სამიანი. ესენი მაინც აღარ წამოედებთან
ბოთლებსა. დამხვედურს უკვირს, ისე რანაირად გა-
ვიდნენ, უნებლიედ რომ არ წამოედნენ, ძალათი მა-
ინც რად არ წაჰყარეს ფეხით. სამაგვიროდ ვინც რომ
შემოდის, ზრიალს აუტებს ბოთლებსა. ზედაც არ მო-
ხედვს, ან თუ ვერც გაიგონებს, ან თუ არაფერი ესმის,
თვითონ რაც ნებას, იმის ვარდაო. ჩამოივლის და
სათითაოდ ყველას მიაჩეჩებს ფურცლებსა. გატენილი
პორტფელშიც უჭირავს, იღლია სავსე აქვს, —
ორივე არა, ერთი იღლია: მეორე ხელით მოარეგებს
ფურცლებსა, თან იქნევს, იქნევს ხელსა, იმა ცალ
ხელსა, ისე თითქოს რომ ორივეს იქნევდესო. რომ არ
დამავიწყდეს, ან თუ რამ უნდა დამავიწყოს, სხვა არა
იყოს რა მო უნდა მოვისხენიო რამენაირადა, — გამ-
ხდარი კაცია, გამხდარი, გამხდარი, თითქოს რომ სი-
ნათლედ გასდის ლოყებიშო, მოხრილა კიდევაცა სი-
გამხდრისაგან, კვი მოხრადლი ცნებრიცა ჰყიდა, ბე-
ჭის ფრთებიც ამოსცენია თითქოსაო. ან თუ რა გავა-
გრძელო, — გამხდარია ერთისიტყვითა, სხვა დანარ-
ჩენა. რაც უნდა ჰქონდეს, ან თუ როგორცა, სულერ-
თა რაღა უნდა ჰქონდეს.

გამხდარი. წაიკითხეთ! წაიკითხეთ!.. გთხოვთ!..
გთხოვთ! გთხოვთ!.. უებარ საშუალებასა გთავაზობთ
შრომის ნაყოფიერების გაზრდისა, დოვლათის დაგრო-
ვების უებარ საშუალებასა გთავაზობთ, ადამიანის
სხეულის ესთეტიკური დონის ამაღლების უებარ სა-
შუალებასა გთავაზობთ და აქედან ადამიანის სულის
ამაღლების უებარ საშუალებასა გთავაზობთ, — რო-
გორც რომ ბრძანებენ, ჩანსად სხეულში ჩანსად სუ-
ლი დავიანებსო. წაიკითხეთ!.. წაიკითხეთ!.. რატომ
არა კითხულობთ?!

დამხვედურ ი. ვიღა კითხულობს?!

გამხდარი. რა ბრძანეთ?!

მოსხუცი. ახლა ყველა წერსო.

დამხვედურ ი. ან ტელევიზორს უწის. ტელე-
ვიზორი!.. თქვენთვის გაჩენილა, გამოსულიყავით ტე-
ლევიზორითა.

გამხდარი. ჰმ!.. ეგ მე ვინმესგან მესწავლება?!
არ მივაკითხავდი?! არ დაფიცებდებოდნენ?! ჰმ!..
ჰმ!.. ჰმ!.. მე ვინა გგონივართ?! დრო ვერ მომიძებ-
ნეს, ესაა, მეტარი არაფერი, დრო ვერ მომიძებნეს, გადა-
ტვირთულია, მეტი არაფერი. გაგიუდნენ, რომ წაიკით-
ხეს, გაგიუდნენ: ასეთ მასლას სანთლით დავეძებოო.
ისინი დაეძებენ, მე თვითონ მივეტანე, გაგიუდებოდ-
ნენ მამ რა იქნებოდა!.. მხოლოდ ესაა, დროის პრო-
ბლემის წინაშე ვდგევართო, დრო, დრო, დროის პრო-
ბლემავერც გადაწვევითეთო. ესაა, ესაა, მეტი არაფე-
რიო. ჩერ დრო უნდა გავზარდოთ როგორმე, მეტე შენ
იცო, მიდი და გამოფაზეც ყველა მუცელგამობერი-
ლიო...

დამხვედურ ი. როგორ თუ მუცელგამობერი-
ლი?!

გამხდარი ი. ღლიანი, ღლიანი, ღლიანი!.. ასე
არა ვერა?! ასე ვთქვი, ასე ვთქვი, ასე ვვფლობსხარადა
ასეცა ვთქვი: წაიკითხეთ!.. წაიკითხეთ! დიქები და-
ვივა და სიზარმაცე აღარ იქნება. ლიბეზ დამცვეთა და
დოვლათი გაიზრდება, ბეგრს იზომებენ და ცოტას
შესესამენ, — ორმაგი მოგებაა. დოვლათი დოვლათს
დაამატება, გაიტანე და გაიტანე, მიუმატე და მიუ-
მატე, ააჰსე საერთო დოვლათი!.. ღლი გვიშლის და
საუყედურბეც ამისი პრაბლია.. ძირს ღლია!.. აი, სად-
ღევისო ლოჰუნგი, აი, სადღეისო აიოცანა, რის წინა-
შეც დამდგარა მთელი ჩვენი პროგრესული საზოგადო-
ებრივობა. ძირს ქართული ღლია!..

მოსხუცი. მას რაღა ტელევიზორი უნდა?!

დამხვედურ ი. გამორთეთ... გამორთეთ!..

მოსხუცი დაეძებს გამოსართველსა. ვერც ვერასა
პოულობს, ვეღარც ვეღარაფერი უწამებია. ჰო... ეს
შეიძლება რომ არც ჩამართო, მაგრამ მაინც თუ ინე-
ბა დამბრძანა და დიდაცა, ან მინდა რომ ყველანი და-
ფაქტურდნენ, აირ-დაირიონ, ყირას გადავიდნენ, ში-
წყდნენ ერთმანეთსა, არ მინდა. ასეა ხოლმე და ამი-
ტომაც ვშიშობ, ასეა: სცენა რატომღაც სირბილი
და აურხაური ჰგონიათ და არა სადგური სიტყვისა და
აზრისა, დაე თუნდაც რომ ნართულისა, ოღონდ სიტ-
ყვისა, ოღონდ აზრისა, თორემ ისე მაინც ვერ აჯო-
ბებენ ცირკსა, როგორც არ უნდა გამოიღონ თავი.

მოსხუცი. როგორ გამოერთო?..

მოსხუცი. რას გაიკეთ...?

გამხდარი. დაწესებულებებში, წარმოებებში, სა-
ხალხო მეურნეობის ყველა დარგში სახელმწიფო ქო-
ნების დეტალებსთანავე გაასამართლოთ ღლიანივე, ქა-
სუხისგებაში მივიციო, გაასამართლოთ, წინასწარი გა-
მოძიების გარეშე, რადგან დანაშაული სახეზეა. და-
ნაშაული ღლია. გაასამართლოთ!.. ერთი იყოს, ერთი
გაასამართლოთ, ათი იყოს, ათივე გაასამართლოთ, ასი
იყოს, ასივე გაასამართლოთ.

დამხვედურ ი. ვიღა გაასამართლოს?!

გამხდარი. ვინც იქნება.

დამხვედურ ი. ვიღა იქნება?.. ან სასამართლო
რაღა საქობა?.. ვაგვანეთ პირდაპირ შრომა-გამას-
წორებელ ბანაკებში.

გამხდარი. მართალსა ბრძანებთ!.. ეს კარგი მი-
თხარიო. აი თუ რასა ნიშნავს სახალხო განხილვა ახა-
ლი, პროგრესული აზრისა!.. ეს კარგი მითხარიო. ამ-
ას ჩაუშვამტე. მომეციო. დამიბრუნეთ!..

მოსხუცი. მეთოდები?..

გამხდარი. რა მეთოდები?!

მოსხუცი. გამოსწორების მეთოდები. კაცს ეგება
უნდა, გამოსწორდეს, რატომ არაფერს ურჩევთ, როგ-
ორა გამოსწორდეს, რაღა პირდაპირ ბანაკებიდან იწ-
ყებთ?

გამხდარი. აი რომ არაფერსა კითხულობთ!.. აქ
სწორედ მეთოდებზეა ლაპარაკი, გამოსწორებისა და
გაქანსალების მეთოდებზე, რადგან ჩვენი მიზანი სწო-
რედ ეს არის: გამოსწორება, გაქანსალება, გარდაქმნა
ადამიანისა, წაგვიცხობათ. ჩამოყალიბებულია უმარავე
მეთოდი, წყვილებების უკანასკნელი მიღწევების მი-
ვლითა. წაგვიცხობთ. რომ იცოდეთ, თვით თამბაქოს
მოწვევის ნებაერთვასაც ვიძლეოთ. ახა!..

მოსხუცი. თამბაქოს ჰო ვერძალავთ?.. „არც ერ-
თი თამბაქოს მწვეველი ჩვენს შორისი.“

გამხდარი. ეს იმ ეტაპზე... ამ ეტაპზე ახლა სხვაგვარადა დგება საკითხი: საქონა შერჩევა — ლიბანებს ნება დავრთოთ.

მ. ხ. უ. ც. ი. მოსწონს?..

გამხდარი. უსათუღი!..

მ. ხ. უ. ც. ი. გამხდრებმა?..

გამხდარი. არა!.. არა და არა!..

მ. ხ. უ. ც. ი. რა დააშავებს?..

გამხდარი. ეს რაწაირი შეკითხვებია?! უნდა გავუფრთხილდე ხალხის განმრთვლებასა. არ შეიძლება, ვიზრუნოთ ერთთავიან და მეორენი დავაზიანოთ. არ შეიძლება.

მ. ხ. უ. ც. ი. და მსუქნები დაპყრან ლიბსა...
და მხვედურ ი. გამხდრები?! მაშინ გამხდრები გასუქდებიან. მაშინ გამხდრები დაიყრან ლიბსა.

გამხდარი. რას ამბობთ?! რას ამბობთ?! სად გაგონეთ?!
მ. ხ. უ. ც. ი. ასე მომჩენია: გამოეცლებიან ლიბები მსუქნებსა და ჩამოეცილებიან გამხდრებსა...
გამხდარი. აბსურდია!

მ. ხ. უ. ც. ი. არ გედავებთ.

გამხდარი. არც მე გედავებთ. არც ეგრე დაგტრებთ. ღოღრე ჭერ მე წაკითხეთ. აქ უცვლადური დასაბუთებულისა, მეცნიერულადა დასაბუთებული, წიკითხეთ და გამოგეცლებათ ეგ ფუჭი აზრები.

მ. ხ. უ. ც. ი. აღარ დავაჯადოებთ და...
გამხდარი. ჭერ იმას ჩავუმატებ, ის სწორია, იმას ვეთანხმები: არავითარი სასამართლო, პირდაპირ ბანაკები, სწორია, სწორი, როგორ მომივიდა!..

შეიძლება რომ იქვე მივდეს და იქვეა ჩაუმატოს. მაგრამ წავიდეს უმჯობესია, წავიდეს, გეცვალის, გვებ რომ კიდევ რაღაც მოაფიქრდეს, უფრო უარესიცა თუ უფრო უკეთესი თავისი კუთხითა, — წავიდეს, წავიდეს. ბოლომდე მანც შეჩერდეს, იქნისო თავი, მერე ფეხი წაპყრას, მერედა წავიდეს.

და მხვედური. მართლა წიკითხავ?..

მ. ხ. უ. ც. ი. მოგეცლია...
ვერც რომ მოესწრება ეს სიტყვა ითქვას, გამოჩნდება ვინმე ყოფილი, კაცი ისეთი, რომ ჰგონია, რომ დაინაგრა ცხოვრებაშია; თავგამოსადები თანამდებობა რომ ეკორა, რომ დაექვეითეს და ამას რომ წუხს, ვერ შეჩერებია ბედსა, ახლა თითქოს რომ იმედი გამოუჩნდა, ცოტა უფრო რომ გამხნევეულა თუ შესთამამებს კიდევაცა იმედსა. თუმცა ეს რომ, რეებეს ვყვები?.. ეს პოლილოგიით გამოიხატება. აღბათ სჯობდა რომ გარეგნობა აღმწერე. — თუმცა აღმწერე და ესაა.

მ. ხ. უ. ც. ი. პეტრე!..

და მხვედური. მოვა.

ყოფილი. რას ჰქვიაან მოვა?!

და მხვედური. რომ აქ არ არის, იმასა ჰქვიაან, რომ აქ იქნება, იმასა ჰქვიაან.

ყოფილი. მე ის წასული არ მინახავს.

მ. ხ. უ. ც. ი. მე ის მოსული არ მინახავს.

მ. ხ. უ. ც. ი. აბა რას ამბობდით?!

და მხვედური. აქ იყო, იყო... არ შეიძლება რომ აქ არ იყოს. ნუ დაეკვდებით. არ ვარგა ეჭვი. ეჭვმა თუ წავიციო, ევლარ გვიხნის ევლარაფერი.

მ. ხ. უ. ც. ი. წყალმა თუ წავიციო?..

და მხვედური. ამანაც გააწყალა გული. ვითომ შეკითხვები არც უყვარს.

მ. ხ. უ. ც. ი. შეკითხვა მაინც შეკითხვაა, აზრი ჰქონდეს არის.

და მხვედური. მე ისეთი შეკითხვაცა გამოგონია, ციმბირის იქით რომ გადაუყარგათ შემოიკვდილეთ... უოფილი. ღირსიც იქნებოდა. ბევრს არც ახლა აწყენს. მე ისეთი კანონებს შემოვიღებდი, ერთი რომ გაქანდეს კაცი. მაშინვე უსუფუშო რომ გაპყოს თავი.

მ. ხ. უ. ც. ი. მაღლობა ღმერთსა, შენ აღარაფერს გეკითხებია.

ყოფილი. შეშეკითხებიან, კიდევ ბევრჯერ შემეკითხებიან, ჩემი დროც მოხატუნდება, მე ვინც რომ მომხსნა, ისიც პო მომხსნეს...
და მხვედური. რასა ბრძანებთ!..

მ. ხ. უ. ც. ი. ოპოოოო...

ყოფილი. მე ჩემს ადგილს დავუბრუნდები.

მ. ხ. უ. ც. ი. ოპოოოო...

ყოფილი. რა „ოპოოო“... აგიტყუა?!

მ. ხ. უ. ც. ი. სტრუკინივითაა. ახსნით ვერ ავხსნით, ბევრი რამაა ჯერ აღუხსნელი, სხვაც ბევრი რამაა. თუმცა... მოიცათ, მოიცათ!.. აი დაახვედეთ!.. ეს თქვენს ბრძანდებით... კაი ადგილსა ბრძანებულხართ. ვისაც ბედმაან რაცა მისცეს, დასჯერდეს და მას უნობდეს სო. მონადირეთა კავშირის განაგებთ?.. კარგია, კარგია!.. ისეც კარგია და ასეც კარგია, იარაღის ტრიალიც გიყვარდათ... მამაც გიყვარდა გუთანი, მიდექ და ილინილი. ატრიალეთ და ატრიალეთ. ხობში ხობხადა, მწვადი მწვადადა, ირმისა რაღა თქმა უნდა. ჩიტის რძეც ინებოთ, მოგერთმევათ დაუყოვნებლივ. აი ეს რძეა... რძის გზა... მოგერთმევათ. მეტი რა ნებავს აღამიხსა?..

ყოფილი. მეტი არაფერი, ვისაც რომ არაფერი უნახავს ამქვეყნადა. მაგრამ ვინც იცის თუ რა არის უფლებამოსილება, ეგრე აღარ ილაპარაკებს. რომ დაჰკარგავს თუ რა არის?.. რომ ამოიგებთ თუ რა იქნება?..

მ. ხ. უ. ც. ი. ამოიგებთ?..

ყოფილი. რაღა თქმა უნდა!.. მე ისა მტრობდა... ის აღარ არის, ფაფუ!.. ის მე რომ მტრობდა, მე იმას ვმტრობდი, მტრის მტერს ყველა დაეხარებდა.

მ. ხ. უ. ც. ი. მტრები ადვილი საშოვნელია. გაცვეთილი არც მტერი უნდათ.

ყოფილი. რას ლაპარაკობ?! გავიწყდება...
მ. ხ. უ. ც. ი. რა ჩემი ბრალია!.. აი...
ყოფილი. კარტ?!. ვისა სწამს!..

მ. ხ. უ. ც. ი. მართლაც მავწყდება, კარტი რა არის, როცა ჭვრებიც ჩამოგტყობათ სამრეკლოებიდანა.

ყოფილი. კარგადაც მოვეცეულებართ!.. მამ ეს არის... რომ გავიშვან, ახალ ეკვლესიებაცა ააშენებთ.

მ. ხ. უ. ც. ი. რაც უნდა იყოს... აი აჰა... თქვენი გზა მანც აღარ მიდის.

ყოფილი. ამ მისტიკოსებს მანც ბოლო რომ არ მოეღოს!..

მ. ხ. უ. ც. ი. მე ეს ასე ამომიკითხია... ერთდოთ, თავს მაინც ნუ შეახსენებთ. სიფრთხილეს თავი არ ასტიკვაო.

ყოფილი. ეგ ანდაზები თქვენთვის შეინახეთ. პეტრე...
და მხვედური. დაელოდეთ. ესეც ელოდება.

მ. ხ. უ. ც. ი. ეგება სჯობდეს...
და მხვედური. რა უნდა სჯობდეს?! საითაც არ უნდა წახვიდეთ, ასცდებით, ვინც არ უნდა გეგონოთ, ის არ იქნება, სადაც არ უნდა მიხვიდეთ, იქ არ დაგხ-

ვდებათ, სადაც უნდა იყოს, იქ იქნება, თქვენ იქ მი-
ატნით და ის აქ გაჩნდება, აქ მობრუნდებით და ვე-
ლარ წააწყდებით, დაელოდეთ ისრაელს, აქ უნ-
და იყოს და აქვე იქნება, აქ არის ხოლმე და აქ იქ-
ნება. თქვენვე განსაჯეთ, რა უნდა სჯობდეს.

მ. ხ. უ. ლ. ი. ეგრე გამოდის, რომ მოცად სჯობიან.

ყ. ფ. ი. ლ. ი. ჩემი საქმისა მე უკეთ ვიცი..

მ. ხ. უ. ლ. ი. სხვა მან სხვისა უკეთ იცისო.

ყ. ფ. ი. ლ. ი. ჩემი საქმისა მე უკეთ ვიცი..

ჩემოების ყოფილი, წამოვდებ ბოლოებს. ცხა-
დია, უეცრად, წყრება. მინც უკან არ იხედება, ისე
ჩქარობს, ისე იმედოვნებს, ის გავა და სხვა გადმოგ-
წვლევს ბოლოებსა. ეს სხვა მოხუცია. არცთუ
სულმოხალ დახარბავებულა, არცთუ მინცდამინც
კარგად ითქმის. მინც მოხუცია და იმ მოხუც-
შია არ აგვივითოს, კიდევ მოხუცად მოიხსენიოთ.
გადმოგწვლევ და მისცვივან, წამოაყენებენ. სკამს
დაეძებენ, ან თუ ვერ მოიხსენიან, ან თუ არ გამოადგებათ,
ისევე ტანბისაკენ მიპყავთ.

და მხვდელ რ. რა გეტყვიანთ?..

მ. ხ. უ. ლ. ი. გაიჭირეთ?..

მ. ხ. უ. ლ. ი. დაინჯდებით?..

კიდევ მოხუც ი. არა... არა... არა, ბატონო!..

მ. ხ. უ. ლ. ი. წყალი მინც იხედეთ. გულს გიპოვით.

კიდევ მოხუც ი. არ დამკარგვია. ავტოა მაქვს
გული არც მან უჭირს რაი, როგორც რომ ვატყობ,
და მხვდელ რ. ნებისებეც გაიყეთთ, ტიტანუსის
ნებისებე.

კიდევ მოხუც ი. რატომ ბატონო?!

და მხვდელ რ. თხუთმეტ წელიწადს ტიტანუსი
არ შეგყარებათ.

კიდევ მოხუც ი. გამალობთ გეთაყვა. თხუთმეტი
წლის მერე გავიყვებით.

მ. ხ. უ. ლ. ი. წყალსაც არ დალეუთ ალბათ მანამდისა.

კიდევ მოხუც ი. არ დავლევ, თუ მოვიწილომე,
წყალსაც არ დავლევ.

მ. ხ. უ. ლ. ი. ნუ მოინდობებთ, დალიეთ, ამ სიამო-
ვნებას მინც ნუ მოიკლებთ. ეს რალა... თხუთმეტი
წლის შემდეგ გება წყალიც რალ რიუს აქვეყნადა.
მოასწარითო!.. მოასწარითო!.. აი დასძებდეთ: ეს უწყულო-
ბაა. დასძებდეთ. ამოიწურება წყლის რესურსები. მზე
დააცხრება დედამიწასა და ამოიწურება. გავარვარდე-
ბა, გავარვარდება. დედამიწა გავარვარდება, როგორც
რო მზე, მშისა დარადა. ჩვენც გავარვარდებით, ავენ-
თებით მზეებივითა თუ მანამდე არ გავიჭირით, სხვა
გალექტიკოსო თუ არ გავიდიოთ. თქვენ იტყვიით, რომ
გავიჭირათ და გადავსახვედიოთ, — რალა თქმა უნდა,
ყველა მოკვდავი ამავე იტყვის, მაგრამ ეს უკვე ბე-
დისწერაა, და რა გვიწერია, ეს ჭერ არ ვიცი. ისე
რო მიირთვიოთ, წყალი მიირთვიოთ, წყალი მინც მი-
ირთვიოთ გემრიელადა.

კიდევ მოხუც ი. გამალობთ, გამალობო!.. კე-
თილი ბრძანდებით. ოღონდ მინც ეს... აი რომ ბრძა-
ნებთ, ამავე ბრძანებთ?..

მ. ხ. უ. ლ. ი. კარგად მიმხვდარხართ.

კიდევ მოხუც ი. ხანდახან ქუა კიდევ მიჭრის.
მაშ ეს ის გზა...ა...

და დაიგრილებს მოულოდნელადა. და წავა, წავა,
გასწევს ზეითა-ზეითა გრიალი, იმის გუჟუნო, დგან-
დგარი, ზრიალი, წუთილა, გასწევს გავა თანამგზავრი
ორბიტაზედა.

და მხვდელ რ. გააფრინეს...
მ. ხ. უ. ლ. ი. კიდევ გააფრინენ... მო, ეს ის გზაა:
გალექტიკიდან გალექტიკისკენ...
კიდევ მოხუც ი. მძიმე გზა მოსწავნის...
მ. ხ. უ. ლ. ი. უფუფუფუფუმიმი...
კიდევ მოხუც ი. თხუთმეტ წელიწადს თუ და-
მაცდიეთ...
მ. ხ. უ. ლ. ი. თხუთმეტსა და კიდევ თხუთმეტსაცა,
თხუთმეტჯერ თხუთმეტსაცა და თხუთმეტჯერ თხუთ-
მეტ მილონსაცა, თხუთმეტჯერ...
კიდევ მოხუც ი. მეყოფა, მეყოფა... მე ეს თხუ-
თმეტიც თავს გადამივა. თქვენ იართ რამდენიც გე-
ნებოთ, როგორც გენებოთ. ჩემი მხრით მე ხელს არ
შეგიშლი. არც განათავისუფლები თქვენი ზრუნვისა-
განა. მეტი არა გავარვარებ, არაფერიც არაფერი, მეტი
არაფერი მინდა. ერთი მოქანდაკე რომ შემავედარ...
და მხვდელ რ. პეტრე მოქანდაკე არ გახლავთ.
კიდევ მოხუც ი. არ არის და ნუ არის.
და მხვდელ რ. ახა პეტრეს რაისთვის ეძებთ?!.
კიდევ მოხუც ი. ვინ მოგახსენია, რომ პეტრეს
ვეძებთ?!.
და მხვდელ რ. ეს პეტრეს ეძებს.
მ. ხ. უ. ლ. ი. ღიახ, მე პეტრე მინდა...
კიდევ მოხუც ი. მე მოქანდაკე მინდა, ვინც უნ-
და იყოს, თუნდაც პეტრე იყოს.
და მხვდელ რ. პეტრე მოქანდაკე არ არისმეთქი,
აქი მოგახსენეთ.
კიდევ მოხუც ი. არ არის და არცა ვკითხუ-
ლობ.
და მხვდელ რ. მაგრამ ჰო შეიძლება რომ მოქან-
დაკე იყოს...
კიდევ მოხუც ი. მაშინ ვკითხავ.
და მხვდელ რ. და მეც ეგ გითხარით, ისევე პეტ-
რესა კითხულობსმეთქი. სხვა რა გითხარით?..
კიდევ მოხუც ი. სხვა არაფერი. თქვენ მართალი
ბრძანდებით. სად არის პეტრეი?..
მ. ხ. უ. ლ. ი. აქ უნდა იყოსო.
კიდევ მოხუც ი. და არ არის?..
მ. ხ. უ. ლ. ი. არა...
კიდევ მოხუც ი. მაშ სადმე იქნება.
მ. ხ. უ. ლ. ი. სადმე იქნება.
კიდევ მოხუც ი. სად იქნება.
მ. ხ. უ. ლ. ი. რა მოგახსენით. სადაც არ უნდა იყ-
ოს, აქ მოვაო.
კიდევ მოხუც ი. როდის მოვაო?..
მ. ხ. უ. ლ. ი. რა მოგახსენით. შეიძლება აი კარ-
გაიღოს და შემოვიღდესო.
კიდევ მოხუც ი. აი...
კარგი გაიღება. გაიღება და მიხუტდება. არც არა-
ვინ შემოღობს, არც არავინ გაღობს. კიდევ გაიღება და
კიდევ მიხუტდება.
მ. ხ. უ. ლ. ი. მთლად მოიშალა ეს კარები.
მ. ხ. უ. ლ. ი. მოიშალა...
მ. ხ. უ. ლ. ი. ხან ვერც გააღებ, ისე ჩაიკეტება.
მ. ხ. უ. ლ. ი. მოხალა ეგ არის. ჰხურავ და არ იხუ-
რება, აღებ და აღარ იღება, შედიხარ და ვეღარ შედ-
იხარ, გამოდიხარ და ვერ გამოდიხარ, არ გინდა და
თავი ვეღარ დაგიღწევია, არავინ გიჭერს და ნაბიჯი
ვეღარ გადაგიდგამს, თითქმის შენს ხელთაა და თუ-
რემე იმის ხელთა ხარა, ღონე გერჩის და იღრკები ღა-
ფანითა, მოხალა ეგ არის და მოფუტკაცა.

კიდევ მოხუცი. თქვენ ეგებ...
მოხუცი. რას მიბრძანებთ!..

კიდევ მოხუცი. თქვენ არა, არა, თქვენ თქვენი ილიდინო. მე საქმე მაქვს.

მხატვარი. მე ჰო არ მომმართავთ?..

კიდევ მოხუცი. დიახ გეთაყვა. მე პეტრეს ვეძებ და...

მხატვარი. აქ უნდა იყოს.

კიდევ მოხუცი. ასეც მომხსენეს, კეთილი, დაველოდები. დაველოდები. არაფერია. თქვენ ნუ შეწუხდებით. კიდევაც კარგია, რო დაველოდები და მით უფეთისია, რო სწორედ აქ დაველოდები. აქა, აქა, სწორედაც აქა. თქვენ, როგორცა სჩანს, მხატვარი ბრძანდები. და დიდებულად ჩაბრძანდებდა. ეს აქამდე არ მომიფიქრებია. ყველაფერი გათვალისწინე, ყველაფერი: კუბოც შევიძინე, სამარც დავიბევე, გვირგვინების ფულაც გადავდე, მესაფლავეებისაც, სანთლისაც, ქელისიაც რაღა თქმა უნდა, რო არავინ არაფერზე შეწუხდეს, რო არ ემძიმოს ჩემი სიკვდილი არავის; ქანდაკებდა უნდა შევუკეთო, ჩემი ქანდაკება, ჩემი საფლავისათვისა რაღა თქმა უნდა; გავაიღებინე სურათიცა, ფოტოსურათი, პროცესიას რო გაუძლოდონ. მაგრამ ფოტო მინც ფოტოა, ფერწერული სულ სხვა იქნება. ახლდა მივხვდი, სწორედაც აქ მივხვდი და ეს მახარებს. დაშაბთე გეთაყვა.

მხატვარი. არ დამიბრძანებთ?..

კიდევ მოხუცი. არა რა თქმა უნდა. მე აქ არ მოვსულვარ.

მხატვარი. სადმე შეგხვდებოდით.

კიდევ მოხუცი. მე არ მახსოვხარ.

მხატვარი. თქვენ არც უნდა გახსოვდით.

კიდევ მოხუცი. ვამახსენეთ.

მხატვარი. ეგება მეც ვერ გაიხსენო.

კიდევ მოხუცი. გამიხსენეთ!.. გამიხსენეთ!..

მხატვარი. არა, რა ძალა... ეგება რო არც შეგხვედრივართ.

კიდევ მოხუცი. ამა რასა ბრძანებთ?!

მხატვარი. უცნაურს არაფერსა. ეგებ სხვას შევხვდი და თქვენ მიგამგავსეთ.

კიდევ მოხუცი. მიეე?!

მხატვარი. ეგება თქვენც შეგხვდით და სხვა მეგონეთ.

კიდევ მოხუცი. არა გეთაყვა, მე არავისში არ აგერეოდით.

მხატვარი. არც ამრევიხართ, მაგონდება თქვენი სურათი...

კიდევ მოხუცი. აჰა... გაგონდება... ჰო... თუ არ გეწყინებთ, ეგება მიასუსხოთ, მოქანდაკეობიც ეგრევე ლაპარაკობენ?..

მხატვარი. ვაანია...

კიდევ მოხუცი. ვთქვით პეტრე... პეტრეც ეგრე... ეგრე... ლაპარაკობს?..

მხატვარი. პეტრე ჰო მოქანდაკე არ არის...

კიდევ მოხუცი. ამა მე პეტრე რა ეშმაკად მინდა?!

დამხვდულრი. მე გითხარით რო გინდათმეთქი?!

კიდევ მოხუცი. ვინ გითხარა?!. თქვენ?!

მოხსულდი. არაფერი ბატონო, არაფერი მე არ ვიცი.

კიდევ მოხუცი. თქვენ იქნებოდით...

მოხსულდი. დიახ, ბატონო, მე მოგახსენეთ: ჩვენი

პლანეტა გაუძვრება ჩვენს გალაქტიკას და წყურტილი აღარ დავგახრჩობს.

კიდევ მოხუცი. მე ჰო გითხარით, თქვენი ილიდინო, როგორცა ჩანს, მოხსენეს...

მოხსულდი. მიიხარით.

კიდევ მოხუცი. ამა ეს პეტრე რაღა შუაშია?!. მოხსულდი. რა მოგახსენოთ!..

ბოთლებს მოადგება ქოლგანი ქალი. თუმცა არ გამოგება ეს ქოლგა თუ რისთვის გამოიჭრა წინა. ქალი და ქალად მოიხსენიება. ასე სამოცი წლისაც რო იყოს, თუნდაც რო ვადასცილებოდეს, დღი არაფერის გასაკვირია რაღა თქმა უნდა, გარეგნულად რო თითქმის არც არაფერი ეტყობოდეს, პოდაზეც მორთულიყოს, კოსმეტიკასაც თავისი გაუტანოს, ესეც არ არის გასაკვირი რაღა თქმა უნდა; ოღონდ ეს ქოლგა მინც რაღად უნდოდა, მინც ვერ გამოვიდა თუ წვიმდა გარეთ, დაკეცავდა, დაკეცავდა, ბინაში რო შემოგოთ თავი, შესაძლოა კიდევაც დაეკეცა, მაგრამ ბოთლებს რო მოადგა, თუ მზე მცხუნვარებდა, მინც რაღაო, რისთვისია... აჰჰჰჰჰჰ... დარჩენილია, დარჩენილი ქალიშვილია, და ქალიშვილში რო არ აგვეროოს და ქალადც რო არ მოვიხსენოთ, ალბათ ამიტომაც და ერქვას ქოლგანი. და მოადგება ერთი სიტყვითა, ბოთლებსა ცხადია. შევლას ითხოვს. მიემეულდება კოდზე მოხუცი. გამოატარებს ფრთხილად, არ წამოედება რო არცერთ ბოთლსა და კაბის ბოლოსაც რო არ შეახებს.

ქოლგანი. გამაღობთ!.. დიდად დამაყალბოთ... გამაღობთ, გამაღობთ!..

კიდევ მოხუცი. არაფერსა...

ქოლგანი. ბატონო?..

კიდევ მოხუცი. არაფერსა-მეთქი...

ქოლგანი. გაიმეორეთ.

კიდევ მოხუცი. არაფერსა-მეთქი... არაფერსა-მეთქი... არაფერსა-მეთქი... საქმარისია?.. გნებავთ კიდევ გაიმეორებ.

ქოლგანი. საქმარისია. თქვენი ხმა მეცნობა.

კიდევ მოხუცი. ჩემი ხმა გეცნობათ?!

ქოლგანი. დიახ, დიახ, დიახ და დიახ!..

თქვენი ხმა მეცნობა.

კიდევ მოხუცი. აააა... მოქანდაკე თქვენა ბრძანდებით?..

ქოლგანი. არა, ბატონო!..

კიდევ მოხუცი. ისიც ეგრევე ლაპარაკობდა: შეგხვდებით, მეცნობოდით, სხვა მეგონებოდა, თქვენ იქნებოდით... ეგრე, ეგრე...

ქოლგანი. თქვენა... თქვენა... თქვენა ბრძანდებით. მე თქვენ გიცნობდით. გიცნობთ, გიცნობთ!..

კიდევ მოხუცი. ჰაჰაჰაჰა... ნუ უარყოფთ, მოქანდაკე თქვენა ბრძანდებით.

ქოლგანი. ახლა მთლად დავრწმუნდი: ისევე იცინით, ისევე, ისევე, ოდნავ არ შეცვლილხართ.

კიდევ მოხუცი. თქვენც გაიცინეთ, მეც რო გიცნობ.

ქოლგანი. ჰაჰაჰაჰაჰაჰა...

კიდევ მოხუცი. გიცანით!.. გიცანით!.. ისა ხართ, ისა ხართ!.. ისევე ისა ხართ!..

ქოლგანი. ო, რასა ბრძანებთ, რაღდენი დრო გავიდა?!

მოხსულდი. აუხსენი!..

და მხვდურ ი. დრო არსად მიდისო, არცა დგასო, არცა ზისო, არცა წევსო, დრო არ არისო. ეს ჩვენა ვართო. ჩვენ მივდივართო. ჩვენ მოვდივართო. ჩვენა ვწევართო. ჩვენ დავბნეულვართო. ჩვენ ავრეულვართო. ჩვენ გავხლართულვართო. ჩვენ გავკედილვართო. დროს ვაბრალებო და თავს ვიპართლებო. დრო არ არის და ცილსა ვწყალებო...

ქოლგიანი. რას ამბობს ეს კაცი?!

კიდევ მოხუცი. უფრო ნუ დაუგდებთ. დაანებეთ... მე მომისმინეთ. რას გუბუნებოთ?!

ქოლგიანი. თქვენ ისევ ის ხართო...

კიდევ მოხუცი. დიახ, დიახ, ისევე კარგი, ისევე მომხიზლავი, ისევე... ისევე ახალგაზრდა. ქორჯასაც ვიტყოდი თუ ნებას მომცემო.

ქოლგიანი. შაჰაჰაჰაჰაჰა...

კიდევ მოხუცი. მამ ნებას მომცემო?!

ქოლგიანი. ბრძანეთ ბატონო.

კიდევ მოხუცი. ისევე ქორჯა!..

ქოლგიანი. შაჰაჰაჰაჰაჰა...

კიდევ მოხუცი. მაშინვე გიცანით, რაღა თქმა უნდა. ოღონდ შევიცადე, ახა ამასაც თუ ვეცნობი-მეთქი.

ქოლგიანი. მეცა... მეცა... შაჰაჰაჰა... მეც ვე ვიფიქრე, ახა ამასაც თუ ვეცნობი-მეთქი. შაჰაჰაჰა... სასაცილოა, არა?!

კიდევ მოხუცი. არა და არა!.. ეს დამთხვევაა აზრისა, განცდისა...

ქოლგიანი. და... გვი... ან... ბუ... ლი...
 კიდევ მოხუცი. გვინა არ არის არასოდესა.
 მოხუცი. აღრეც არ არის არასოდესა.
 კიდევ მოხუცი. თქვენ თქვენს კოსმოსს მიჰხედეთ გეთაყვა.

მოხუცი. მე მგონია, რო თქვენ გეშეულებით.
 კიდევ მოხუცი. არავისი შველა არ მინდა. მარტო გავლენი ჩემი ცხოვრება და ამ ბოლო დღეებსაც გავართმევ თავსა.

ქოლგიანი. რა სიამოვნებაა სიმარტოვეში?!

კიდევ მოხუცი. არაფერი. მაგრამ თუ ვერა: ჰმოვეთ ადამიანი, შესაფერისი ადამიანი, ეინც რო გაგოგებთ, თანაგოგრძნობთ, მხარში ამოგიადგებათ, ისევე სიმარტოვე სჯობს.

ქოლგიანი. შაჰაჰაჰაჰა...

კიდევ მოხუცი. რ მეთანხმებებით?!

ქოლგიანი. რა მოგახსენოთ... ეს ისე, ისე... ჩემთვის ვიცინი. როგორა ვტყუვდებოდი თურმე ტყუუდებოდი. მე მეგონა, რომ მე თქვენ მოგწონდით. მაშინა... მაშინა... შაჰაჰაჰაჰა...

კიდევ მოხუცი. გჯეროდეთ, რო არა ტყუუდებოდი.

ქოლგიანი. შაჰაჰაჰაჰა... ოღონდ სიმარტოვე გერჩივდათ თურმე. აი სად გამოტყდით. გამოტყდით, გამოტყდით!..

კიდევ მოხუცი. თქვენ ვერ გამიგეთ. არა! არა!.. მე ვერ გამოვტყვი. მე უნდა მეთქვა: წუთისოფელი გამიტყნა სიმარტოვემა.

ქოლგიანი. რა ძალა გადგათ?!

კიდევ მოხუცი. რო ვერ მიმიხვდით...

ქოლგიანი. რას არ მიგხვდით, შაჰაჰაჰაჰა... ეს არავის გაწოქარება.

კიდევ მოხუცი. მამ რად გამიღექით?!

ქოლგიანი. მე ხვას ველოდი.
 კიდევ მოხუცი. ჩემზე უკეთესა, ბევრე უკეთესა, ტანია, სახითა, ღონითა, ქცევითა, ყველაფრითა, ყველაფრითა, ერთი სიტყვითა. გივლიყრეთა!
 ქოლგიანი. როგორ მიმიხვდით!..

კიდევ მოხუცი. გეახლათ მერე?!

ქოლგიანი. არა!.. გაიპარა წუთისოფელი. გაიპარა. თვალსა და ხელს შუა გაიპარა. თქვენ არ იფიქროთ... თქვენს გარდა კიდევ ბევრს მოვწონდი. ბევრსა... ბევრსა...

კიდევ მოხუცი. და ყველა უარჰყავით. ჩემსავით უარჰყავით...

ქოლგიანი. განა მე თქვენ უარჰყავით?!

კიდევ მოხუცი. ახა დამთანხმდით?!

ქოლგიანი. მე მო ველოდი...
 მოსულ ი. მოვა, მოვაო, ამბობენ.
 ქოლგიანი. რა ბრძანეთ?!

მოსულ ი. აქ უნდა იყოს, ან თუ ამწუთს აქ განრდებო. ესა ბრძანებდა.

დამხვდური. მე ვბრძანებდი?!. მე?!. საოცარია!..

მოსულ ი. მე რო შემოვედი...
 დამხვდური. დიახ, დიახ, თქვენ რო შემობრძანდით, ბოთლებს წამოიღეთ. ეს ქალბატონი არ წამოიღო.

მოსულ ი. მართალსა ბრძანებთ.
 დამხვდური. მამ შეიძლება, რო ფრთხილადაც იაროთ.

მოსულ ი. მართალსა ბრძანებთ.
 დამხვდური. და შეიძლება უფრო ფრთხილადაც ილაპარაკოთ.

მოსულ ი. მართალსა ბრძანებთ.
 დამხვდური. ჰხედავთ?!. მართალსა ვბრძანებ. და მე რო მადებთ ხელსა, ახა ერთი ამასაც ვკითხოთ: პეტრე სად არის?!

მოსულ ი. აქ უნდა იყოს. აქ არ არის?!. მოვა, თუ არ არის. სადც უნდა იყოს, აქ განრდება. აი ახა... აი... არა... აი შეიძლება რო შემოვიდეს კიდევაცა.

დამხვდური. გესმით?!

მოსულ ი. მესმის.

დამხვდური. ვკითხოთ იმასაცა. ან თუ არცა ვკითხოთ. ასე აი, წამოვიძახებ: პეტრე...
 ზხატვარი. მანდ იქნებო. თუ არა, მოვა, მალე მოვა.

დამხვდური. გესმით?!

მოსულ ი. მესმის...

დამხვდური. ესეც მე ვარ?!. ისიც მე ვარ?!

მოსულ ი. მე თქვენ მიპასუხებთ.

დამხვდური. იმათთვის გეკითხოთ და ისინი გაპასუხებდნენ. არ გაპასუხებდნენ?!

მოსულ ი. მიპასუხებდნენ...

დამხვდური. ახა მე რაღა შუაში ვარ?!

მოსულ ი. არაფერში, ბატონო.

დამხვდური. მამ მართალი ვარ თუ არა?!

მოსულ ი. მართალი ბრძანდებით, ბატონო.

დამხვდური. აი ასე უნდა ლაპარაკი.

ქოლგიანი. ამათ რაღა უნდათ?!

კიდევ მოხუცი. ეგინი პეტრეს ელოდებიან.

დამხვდური. მე არ ველოდები.

მოსულ ი. მე ველოდები.

ქოლგიანი. დაგვიანდება?!

და მხვედური. არავითარ შემთხვევაში. დაგვიანება რას მიქვიან?!

ქოლგიანი. რა მოგახსენოთ...

კიდევე მოხუცი. მაგათ დანებეთ თავი. ჩვენ ისეთი მომხიბლავი საუბარი წამოვიწყეთ...

ქოლგიანი. ჰაჰა... ძლივს... ჰა... ძლივს, ძლივს წამოვიწყეთ, ჰაჰა...

კიდევე მოხუცი. სად შევჩერდით?!

ქოლგიანი. ღმერთო ჩემო!..

კიდევე მოხუცი. არაფრის გაწვევტა არ შეიძლება.

ქოლგიანი. არაფრისა... არაფრისა...

კიდევე მოხუცი. გაწვევტ და...

ქოლგიანი.და მორჩა!..

კიდევე მოხუცი. მინც სად შევჩერდით?..

ქოლგიანი. ჰა?!. აააა... არ გეტყვით. არ გეტყვით. თქვენვე გაიხსენეთ.

კიდევე მოხუცი. კიდევე გავიხსენებ...

ქოლგიანი. კარნახი.. კარნახი არ იყოს!. მოიხსენეთ. წყნარად. თუ საქორი იქნა, მევე გავხსენებ. მაგრამ არა... არა... გაიხსენებს. აბა.. ჰო... ჰო... ჰო...

კიდევე მოხუცი. პეტრა?..

ქოლგიანი. რა დროს პეტრა?!

მოხული. არ მოვა?!

და მხვედური. რას ჰქვიან, არ მოვა?!

კიდევე მოხუცი. თუ მოდის, მოვიდეს...

ქოლგიანი. მაგათ რა უყრს უჯღებთ?! აქეთ მოიხედეთ. მოიხედეთ. გაიხსენეთ. თუ უკვე ნანობთ, რომ მოგწონდით და რო გამოტყდით...

კიდევე მოხუცი. რა სათქმელია!.. რას ნიშნავს მომწონდით?! მომწონდით ნაშუა, მომწონდი წარსულია, — რა არის წარსული?.. წარსული წარსულია, აწმყო ყველაფერი, სიცოცხლე აწმყო და ახლა მომწონხართ, აწმყოში მომწონხართ... მომწონხართ!.. მომწონხართ!.. დროებს ნუ აურთვთ.

მოხუცი. ჰო ავახსენებენ!.. დრო დროა და დროა. მეტი არაფერი. ვერაინ ჩაერევა დროში, ვერც აურევს და ვერც გაეყრება ახლოს. დრო არ არის. დრო არც ნაშუა და არც მყობადი, არც აწმყოა. დრო არ არის, არა, ფაფუ. არ არის!.. არც დროა, არც ჩვენა ვართ. იმას ცოტა ერევა. არც ჩვენა ვართ, არც დროა. არც არაფერია. ფაფუ!.. და მხუტეთ თვალები. ფაფუ!.. ჩვენ შეიძლება, რომ ისეთ გალაქტიკაში მოვახდეთ. სულ რომ ბნელადეს, ბნელადეს და ბნელადეს. მინც არა ბნელა, არცა ბნელა და არც სინათლეა. თუ ჩვენ არა ვართ, არც არაფერია, ჩვენ ჰო არა ვართ, აღარა ვართ, და აღარც აღარაფერია. აი ეს კარტო... მოითმინეთ.

ქოლგიანი. რებებს ლაპარაკობ.

კიდევე მოხუცი. ფილოსოფოსობს ვითომ გეცა ქოლგისა და რა დროს ფილოსოფიას?!

კიდევე მოხუცი. ჩვენ კიდე დაწვევა გვიდა?!

ქოლგიანი. ჰა?!. ჰაჰა... თქვენ ეგა ბრძანეთ!..

კიდევე მოხუცი. რა მარტივი იქნება ცხოვრება, ფილოსოფოსები რომ არ ართულდებოდნენ.

ქოლგიანი. მარტივი იქნება... მარტივი... მარტივი, ადამიანიც რომ არ იყოს მარტივი.

კიდევე მოხუცი. რა ბრძანეთ?!

ქოლგიანი. რა ვბრძანებ?!. არაფერი. ფილოსოფოსები ვვითარდები ცხოვრებას.

კიდევე მოხუცი. ეგ მე მოგახსენეთ.

ქოლგიანი. მე დაგეთანხმეთ. თუმცა რამდენა, რომ ფილოსოფია არც გაუგონა?..

კიდევე მოხუცი. უფრო ადვილადც ცხოვრობს.

ქოლგიანი. გეთანხმებით. აი ყველაფერში გეთანხმებით.

კიდევე მოხუცი. მაშ ძირს ფილოსოფია. ქოლგიანი. გეთანხმებით.

კიდევე მოხუცი. სახარობელაზე ფილოსოფოსები...

ქოლგიანი. გეთანხმებით. ყველაფერზე თანახმა ვარ. ოღონდ ჩვენ მინც სულ სხვას ვამბობდით.

კიდევე მოხუცი. სულ სხვასა. არ გვაცდიან. არავინ არავის არავით დააცილი: არავის არავინ არაფრად ენაღვლება და მინც ყველა ცხოვრება ჰყოფს ყველას საქმეში. სულ სხვას ვამბობდით... მოიცაო!.. მოიცაო!.. მე ჰო ქანდაცება მინდა... ბიუსტი!.. ბიუსტი!.. ბიუსტიც საქმარისი იქნება. მოქანდაცე ვქვებ და... თუ ინებებთ, თუ დრო გექნებათ... თქვენ დამეხსენით, დამეხსენით, დამანებეთ თავი, — დროც ვედარ გიხსენებია ადამიანსა!.. დიახ, დიახ, თუ დრო გექნებათ და თუ თქვენთვისაც სასიამოვნო იქნება... არა... არა... თუ თქვენც ინებებთ, ერთად ვქვებოთ.

მოხული. აქ მოვაო, თითონ მოვაო.

კიდევე მოხუცი. ეს პეტრეზე ამბობენ... და მხვედური. დიახ!.. აქაც უნდა იყოს, მოსვლით ჰო მოვა, რაღა თქმა უნდა.

ქოლგიანი. მაშ რაღა ვქვებოთ?..

კიდევე მოხუცი. გნებავთ, დავუცადოთ, ერთად დავუცადოთ.

ქოლგიანი. ჩემთან ერთად?.. მე და თქვენც ერთად?.. რატომ, რა ვარ მე თქვენი?..

კიდევე მოხუცი. რასაც ინებებთ!.. მე თქვენ მომწონხართ. მე სიმარტოვემ თავი მომამულა. ახლა თქვენც იცით... რასაც ინებებთ. თქვენი ხმალი, ჩემი ცისკრე.

ქოლგიანი. ჰა?.. ჰაჰა... ჰაჰაჰაჰა...

კიდევე მოხუცი. „ნება მომეცით, თქვენი ტაში თანხმობად ჩავთვალო. ამრიგად მიღებულია ერთხმად!..“

ქოლგიანი. ჰა?.. ჰა!.. ასე უცრად, ასე მოულოდნელად, რა საოცარია!..

კიდევე მოხუცი. და მით უფრო სასიხარულო!..

ქოლგიანი. ოოო... იცით... მომეცით დრო მოფიქრებისა.

კიდევე მოხუცი. რაღა დროს ფიქრია?!

კიდევე მოხუცი. ან თუ რა არის აქ საფიქრალი?.. ყველაფერი მოგარებული მაქვს, ყველაფერი. სურათსაც მიხატავს ეს ბატონი. ბიუსტიცა და რჩა. მეტი არაფერი. ამასაც მოგვავარებ. საზრუნავი არაფერი გექნება. არაფერი!.. რა ფიქრი უნდა?!

ქოლგიანი. მინც დავფიქრებდი. ჰა?.. ისე... ისე... უხერხულია, სხვა რომ არაფერი იყოს... უხერხულია. დავფიქრებდი.

და მხვედური. პეტრეც გამოჩნდება...

მოხული. იგვიანებს...

და მხვედური. პეტრე არასოდეს არ იგვიანებს. ყოველთვის იქაა, სადაც უნდა იყოს. აქ უნდა იყოს, მართალია, ოღონდ სადაც ვახლავთ, იქაც უნდა ბრძანდებოდეს, სწორედ იქ არის ალბათ ამჟამად და რახან იქ არის, იქ უნდა იყოს, მაგრამ სადაც უნდა

იყოს, მაინც აქ გარჩევა. სხვაგან ტყუილად ეძებთ იქ აღარ დაგხვდებათ. აქ იქნება. გზაში ვერ შეხვდებით. ვერ იცნობთ და არც გამოგვცნაურებთ. მოხვდით თუ შეგაწუხებთ, ეს რალა მოცდაა, რაცა აქ უნდა იყოს და თუ არ არის, მაინც აქ არის, ყოველთვის აქ არის, და თუ არ არის, აი, შემოვა, შემოვა, შემოვა...

მოსულ რი. ჩუქ. ფეხის ხმა...
გამხდარი შემოდის გატენილი პორტფელებითა, ანთუ ჩანთებითა, მოდური ჩანთებითა, თუნდაც რომ დაიღვას... ჩანთებითა, ფიცხლად შემოდის და შეყოვნდება.

გამხდარი ი. ამას არაფერი ეშველება...
მოხუცი ი. ბრძოლა უნდა გამოვუცხადოთ.
დამხვდული ი. პეტრე გაზაღავს.
გამხდარი ი. გაზაღავს მერე, გაზაღავს, რაღას უცდის?!

დამხვდული ი. გაზაღავს. რასა ფიცხობთ, შვიდთვიანი ჰო არა ხართ.
გამხდარი ი. მე ვიცი, რაცა ვარ.
დამხვდული ი. „...შეხედ, რა ცაა, ესაა, რაცა...“ ისე, რომ იცოდეთ. ეს ქალბატონი ისე შემოგოვდა, ბუჩუკი რომ არ აუფრენია.

კიდევ მოხუცი ი. ჩემის წყალობითა.
გამხდარი ი. მე წყალობებს არ ვსაქირობ.
დამხვდული ი. მამ გადმოხატით.
მოხუცი ი. გადმოხატება. ნახტომები სჩვევია.
გამხდარი ი. დიახაც...

და გადმოსტება და გადმოსტება. ხტუნაობს, ხტუნაობს და შეიძლება რომ სულაც ვერც სჩვეოდეს. განადიოდეს რომ, — დახტოდეს, დახტოდეს და არიგებდეს ფურცლებსა კანა-კანად;

— აბა ინებეთ, ყველაფერი რიგზეა, გათვალისწინებულია ყველაფერი, ყოველი შენიშვნა გათვალისწინებულია, ინებეთ, იხილეთ, წაიკითხეთ!.. გჯეროდეთ, რომ დიდად კმაყოფილი გახლავართ, ჩემმა იდეამ ესოდენი გამოხმაურება რომ მოვა; მე ვიტყვით, — მხურვალე გამოხმაურება, რაც რა თქმა უნდა ბუნებრივია, როცა პრობლემა აქტუალურია და თანაც ჩამოყალიბებულია პროგრესული ლოგიკის პრინციპების საფუძველზე. წაიკითხეთ!.. წაიკითხეთ!..

მოხუცი ი. ისევ ისაა?..
გამხდარი ი. დილის პრობლემა...
მოხუცი ი. მაგრამ ვნებობ, რომ მაინც გამოგჩრებოდათ...

გამხდარი ი. რალა გამოჩრებოდა?..
მოხუცი ი. ბანაკებო...
გამხდარი ი. ოპ, რასა ბრძანებთ!.. სწორედ ეგ მუხლია სრულყოფილად დამუშავებული.

მოხუცი ი. მაინც... ჩვენ მაშინ არ განვიხილავდრავს, ისე ვიქვეთ, ზოგადალა: შრომა-გამასწორებელი ბანაკები... აჯობებდა მკაცრი რეჟიმისა.

გამხდარი ი. ნუ გეშინიანთ!.. ჩამხედეთ, წაიკითხეთ, წაიკითხეთ!.. სწორედ ეგაა მიითებებული ხაზგამსიათ: „მკაცრი რეჟიმო... მკაცრი... მკაცრი... რეჟიმის... მკაცრი... მკაცრი...“ დახედეთ!.. დახედეთ!.. მე „უმკაცრესსა“ მოვითხოვდი თუ დამთანხმდებიან, „უუუუუუუმკაცრესსა“...

მოხუცი ი. თუ დაგთანხმდებიან?..
გამხდარი ი. თუ დამთანხმდებიან...
მოხუცი ი. გეუკუებათ?..
გამხდარი ი. ვნახოთ, ვნახოთ...

დამხვდული ი. ამასობაში პეტრეც მოვა, გამხდარი ი. ბატონო?!

დამხვდული ი. ამასობაში პეტრეც მოვა, გამხდარი ი. მობრძანდეს ბატონო...
გამხდარი ი. მობრძანდეს ბატონო...
მე მაქვს, მე ჩემი საქმე ვიცი. აურაცხელი პრობლემა დედა ჩვენს წინაშე, ყველას უნდა პასუხი გაეცეს. ეს დილის პრობლემა გადაწყვეტილია. ახლა აგერ პრობლემა ფეხსაცმელისა: ვერც რომ საქმარისს ვაწარმოებთ, ვერც რა მოსწონს ვაწარმოებთ და რომ ისევ უცხოურის წინაშე ვიხრით ქედა. საპრობლემა და მერე როგორი პრობლემაა, გესმით?!. როგორ გადახართოულა ერთმანეთშია, სოციალური, ეკონომიკური, პოლიტიკური, როგორ გადახართოულა, გესმით... გესმით?!. გამოიტო რა თქმა უნდა. მაგრამ ნუ შიშობთ, მე აქაცა ვივლე გამოხალი: დავაწევებთ მხოლოდ ერთ მოდელსა, ერთსა, ერთსა, ერთადერთსა, დავაწევებთ და საკვალდებული დავაწევებთ. წაიკითხეთ. აქ ყველაფერი ახსნილია და დასაბუთებული, ყველაფერი განვარაზიებულია; და ყველა მუხლი მხოლოდ მოგება გავჩრება. ერთადერთი მოდა, ერთადერთია... ოღონდ არ იფიქროთ, თითქოს რომ მაინც ორი იქნება: კაცებისთვის ცალკე, ქალებისთვის ცალკე, — არავითარ შემთხვევაში... ერთი უნდა იყოს, ერთი, ერთადერთი, რადგან რომ თუ გარნა, მეორე ნიშეში, შესამის სურვილი უსასრულოა და გონების ჭკვებებს დაწყვიტავს სურვილი კვლავ ისევ ჩიხში გავიჭედებთო, ვებარც გამოვალწვებთ ბევრსაც რომ ვეცადოთ. წაიკითხეთ!.. წაიკითხეთ!.. ტელევიზორში ვიმედოვნებ, გამოიყვანენ. დამპირდნენ... იცით, ამის ჭკუა დაკარგეს. წაიკითხეთ!.. არაკითხულობთ?!

დამხვდული ი. როგორღა გისმინთ?!.
გამხდარი ი. მართალსა ბრძანებთ. მაგრამ ფიქრობ, რომ განმარტებაც საქორ გახლავთ.
მოხუცი ი. რალა თქმა უნდა!.. წაიკითხეთ, ცალკალკეც წაიკითხათ, ერთადაც წაიკითხათ, განვიხილავთ, ვიშჯელებთ, რალა თქმა უნდა, რალა თქმა უნდა. სხვანიც გეკნებთ ამისთანანი. დაგვიკოვებთ. დაგვიკოვებთ.

გამხდარი ი. აი ასე უნდა ლაპარაკი!..
მოხუცი ი. მაშინ გავბედავ და იმასაც მოგახსენებთ, შეიძლება რომ თქვენი თეორია უფრო გაღრმავდეს...
გამხდარი ი. ბრძანებთ, ბრძანებთ!..

მოხუცი ი. დიახ... მოგახსენებთ: ყველაფერი რომ ერთი ნებას ადამიანსა, რალა ეს ფეხსაცმელი მოუწოდებოდა ორი ცალი ერთდროულად?!. არა... ხელთათმინის ასევეა, რალა თქმა უნდა, მაგრამ ჭრ ხელთათმინის პრობლემა არ დაგვიენებიათ.

გამხდარი ი. არა... არა, ჭრ არა.
მოხუცი ი. კეთილი და პატრონისი, ჭრ ამ ფეხსაცმელზე ითქვას: „ეს ერთი ინებო ბატონო, ერთი, ერთადერთი ცალი ინებო, და ერთბაშად მოიხსნება ფეხსაცმლის კრიზისი.“

გამხდარი ი. მოიცათ... ეს როგორ?!
მოხუცი ი. ორის მაგვირად ერთი... გადაიანგარიშეთ ასევე ზეპირადა, საანგარიშო მანქანებიც არ დაგვიჩრებდათ — ორის მაგვირად ერთი: მილონობით ცალმის ეკონომია.
გამხდარი ი. დასაფიქრებელია. მაგრამ ფეხი რომ მაინც ორია?..
მოხუცი ი. ასიკილა ვიაროთ.

გამხდარი. პა!
მოსულნი.. ასკინილა..

გამხდარი. ეს აღმოჩენა.. დიდებულთა, დიდებულნი.. აი ჭკუის კოლოფი... წნელი მოუჭირეთ; ჭკუა არ გაქცეს, მოხიბული პატარძლისა არ იყოს.

დამხვედური. ხუმრობა გცოდნია? — კარგია, მაგრამ მე უნდა გული გაგიტეხოთ.

გამხდარი. რატომ, რატომ თუ შენ კაი კაცი ხარ?!

დამხვედური. მეე?! რასა ბრძანებთ!.. აჰაა, მე მზადა ვარ, ასკინილა ვიარო, აჰაა... მაგრამ ჭიტიხე, ტესე თუ ივლის.

მოსული. რასა ბრძანებთ ბატონო, რასა ბრძანებთ?!

დამხვედური. გესმით?..

მოსული. არა ბატონო!. მე აქ გამჩრებელიც არა ვარ, პეტრე მოვა და მაშინვე ვუშველი თვსა.

დამხვედური. გადაწყვეტილებას სად წაუხვალთ?!

მოსული. რა გნებავთ ჩემგან ბატონო?! მე პეტრეს ველოდები, მე თქვენთან საქმე არა მაქვს.

გამხდარი. ჰო არა თქმა უნდა, არ მივხონს და ფხვნიანბა. ასე არ გახლავთ ამხანაგო, — რაც სავალდებულოა, ყველასათვის სავალდებულოა, დაიხსოვით.

მოსული. არ მინდა, ბატონო, მომეშვით, ბატონო, სადა ის კაცი აქამდისა?!

დამხვედური. ახლავე მოვა, რა დაგემართათ, ერთი წუთი ვერ მოგითმენიათ.

მოსული. მოვითმენ ბატონო, მეტაც მოვითმენ, მაგრამ ეს ასკინილა რაღა უბედურებაა.

დამხვედური. არაფერი... აჰაა... რა მოხდა.

მოსული. არ მინდა, ბატონო, არ შემძლიან ბატონო, ვიქნები აგერ ჩემთვისა. რა გინდათ ჩემგან, ბატონო?! არ შეიძლება ერთი წუთი ჩემთვის გავჩრებდე?!

გამხდარი. თქვენ რა წითელი კოჭი ბრძანებთ?!

მოსული. არაფერი კოჭი არა ვარ და არც არაფერი ფერი არა ვარ, ბატონო, ჩემთვისა ვარ, ბატონო, ჩემთვის მინდა, ბატონო..

გამხდარი. გაჩრებდით ახლა თქვენ!..

მოსული. გაჩრებულნი არ ვიყავი, ბატონო?!

დამხვედური. კეთილი... სხვებსაცა ვკითხოთ.

გამხდარი. რა ვკითხო?!. ვისა ვკითხო?!. გადაწყვეტილება გადაწყვეტილება.

დამხვედური. შესრულება უნდა. ყველას უნდა ფეხებში უყაროთ, სად არის ამდენი მეთვალყურეო...

გამხდარი. ყველა ერთმანეთს უთვალთვალეებს, ნუ გეშინიან. დარიგებაც არ უნდათ, უთვალთვალეებენ. ასე რო არ იყოს, რა გასწვდებოდა ამ ოხერ ხალხსა.

დამხვედური. მინც მოასწრებენ და ფეხს ჩამოგაგებენ.

დამხვედური. თავშიც ქვა უხლიათ. ფეხზე არ ეცემათ და ატლაპუნონ შიშველი ფეხი. ზაფხულში არაფერია, ატლაპუნონ, რასან ურჩობას მოინებებენ, ზამთარში?..

დამხვედური. ქინეებს დაიხვევენ.

გამხდარი. დაიხვიონ. ქინეები პრობლემა არ არის.

დამხვედური. რა იცი?!

გამხდარი. ვიცი, არ არის. ყოველ შემთხვევაში ამჩრად ეს არ არის აქტუალური. ამრიგად გადაწყდეს საკითხი.

მოსული. თუ შეიძლება... წყალი, ^{ერკენული} ^{წყალი} ქალიშვილი. უნდას ჰო არ ინებებთ?..

მოსული. არა... წყალი თუ შეიძლება.

ქალიშვილი. ახლავე, ბატონო...

მოსული. ცივი... ცივი თუ შეიძლება.

ქალიშვილი. რა ვიცი...

აქ შეიძლება დამერით თუ როგორ შემოიტანდა წყალსა ქალიშვილი, როგორ დალევდა მოსული თუ როგორ მოეფონებოდა გულსა, მაგრამ ეს თავისთავად იგულისხმება და შეიძლება რომ ქოლგიანსაც მივსჯედით, „ყავის“ გაგონება რომ ესამოცუნება.

ქოლგიანი. უნა შეიძლება?..

ქალიშვილი. ინებებთ?..

ქოლგიანი. ოღონდ ორი თუ შეიძლება.

ქალიშვილი. ორი იყოს...

კიდევ მოხუცი. ჩემთვის შეწუნებთ?..

ქოლგიანი. რა შეწუნებაა...

კიდევ მოხუცი. როგორ არ არის.. მითუმეტეს

რო მე არახოდეს არავისგან ზრუნვა არ ვიცი.

ქოლგიანი. როგორ გეცოდინებოდათ?!

კიდევ მოხუცი. რა კარგი ყოფილა.

ქოლგიანი. ოღონდ იცოდეთ, აქვე შეწუნება.

კიდევ მოხუცი. რატომ?!. ეს როგორ იქნება,

ნეტარბა განაცდევინოთ აღამიანსა და მაშინვე წაართვათ?!

ქოლგიანი. თქვენზეა დამოკიდებული.

კიდევ მოხუცი. ჩემზე?!

ქოლგიანი. მხოლოდ, მხოლოდ და მხოლოდ!..

თქვენ იმასაც არ ავირდებით, ისევ თქვენობით რომ მივმართავთ ერთმანეთსა და შეიძლება ეს ასედაც დარჩეს.

კიდევ მოხუცი. არავითარ შემთხვევაში..

ქოლგიანი. შეიძლება..

კიდევ მოხუცი. არა... ახლავე გამოვასწორებ:

შენ... შენ... შენ...

ქოლგიანი. ეს უკვე შეურაცხყოფაა. ჭრ თქვენ

ამის უფლება არა გაქვთ, ჭრ ჩვენ..

კიდევ მოხუცი. ...ხელი არ მოგვიწერია. მიგზვდი. მოვაწეროთ. მოვაწეროთ. მაგრამ არ ვიცი თუ

როგორ მოვაწეროთ, სად მოვაწეროთ, რა მოვაწეროთ, როგორ მოვიკცოთ...

ქოლგიანი. მე მეკითხებით?!. მე ვიცი?!. საიდან?!. როგორ?!. უკვე მერამდინედ შეურაცხყოფილი..

კიდევ მოხუცი. ასე რად გამიგეთ?!

ქოლგიანი. სხვათადაც ამას არავინ გაიგებს, არც არავინ არავის არ აპატიებს. არც მე გაპატიებთ. მე უკან მიმაქვს ჩემი თანხმობა.

კიდევ მოხუცი. ბარემ მომკალით...

ქოლგიანი. ჰო ახლავე გაარკვიეთ ყველაფერი.

კიდევ მოხუცი. ახლავე!..

დაცატრდება რაღა თქმა უნდა, ტელეფონს ეცემა რაღა თქმა უნდა, მაგრამ და რაო: არას გაუგონებს ტელეფონი. ჩასახის, ჩაყვირის, გზეწევა, ემულარება, ბურტყუნებს, წყევლის.

— რა წყალს მივცე?!

ქოლგიანი. ტელეფონი არ არსებობდა ამქვე.

უნდა, მაგრამ გაბედნიერებას არაფერი უშლიდა ხე-
ლსა.

კიდევ მოხუცი. მართლსა ბრძანებთ!..

ქოლგიანი. და მადლობა დმერტოსა ჭერ კიდევ ორ
ფეხზე ვდგავარ.

კიდევ მოხუცი. ორივეზედა...

ქოლგიანი. რაღას ელოდებით?!

დამხვედური. ჩქარა, ჩქარა, ასკინკლამ არ მო-
გწიოთ!..

მოსული. ქიპა...

ქალიშვილი. წყალი გნებავთ?..

მოსული. დღე... დღე...

ქალიშვილი. ახლავე...

კიდევ მოხუცი. სხვა გასასვლელი აქ არსად
არის?..

დამხვედური. იქნება.

ქოლგიანი. სხვა?!. რა... რა სხვას დაეძებთ?!

კიდევ მოხუცი. წელანაც ძლივს გამოვალწიე.
ისე ჩაბერგილა...

ქოლგიანი. არა, არ შეცვალოთ, გზა არ შეცვა-
ლოთ, ძლივს გზაზე დგახართ, იარეთ იარეთ, მე გა-
ცაილებთ.

რო მიაცილებს და მიდიან, ფრთხილდა, ცხადია,
არ არ წამოედებინა ბოთლებსა. ოღონდ გარედან
ახლაგზარდა შემორბის და ლამის ზედ გადაივლის მო-
ხუცებუდაცა, — თუმცა ქოლგიანზე ეს რამ მათქმე-
ვინა, მაგრამ რაღას ვიზამ?.. წამომცდა, მორჩა, —
ბოთლებზე ჰო რაღა თქმა უნდა.

დამხვედური. დაფუნა და ეგ არის...

ახლაგზარდა. უარესსაც ვიზამ...

დამხვედური. მერე პეტრეს რა პასუხს ვასცემ?..

ახლაგზარდა. არავითარსა, ახლა ისე ვარ, კა-
ცი კაცს რომ შემოვტყორცნა, არ გაგივირდეთ. ვეფ-
ხი შევისპერო ხელითა, არ გაგივირდეთ, არაფერი არ
გაგივირდეთ; გაკრითი მიჯნური გაგიგონათ?.. აი ისა
ვარ:

ვითარ თამთა თუმინისთვის,

ვითარ ამირან — ხორაუნისთვის,

ვითარ ხოსრო — შანშა ბანუისთვის,

ვითარ მზეტაბუე მზისთვის ხაზართას,

ვითარ იაკობ რაქელისთვის და

იოსებ ასანთისთვის,

დავით ბერსაბესათის და აბისაქისათის,

ვითარ პელოპი მხნედ მბრძოლი იპოდამისათის,

ონომას ასულისა,

ვითარ პლუტონ პერსეფონისათვის,

ვითარ რამინ ვისისთვის,

ვითარ ფრიდონ შპარინოს — არნავანისთვის,

ვითარ შაღბერ ანლიეთისთვის...

მოხუცი. კარგადა უოფილხარ.

დამხვედური. გადაკრავდა.

ახლაგზარდა. არრრრრრრ... ვინ დაგაღვი-
ნებთ?!. ყველა შემოგვქვირის, ეგება ჭიბზე ხელი გაი-
კრასო. შემოგვქვირის. ამბობენ, დრო იყო, ვინ ვის
დაასწრებდაო... იყო?.. იყო თუ არ იყო?.. ხმა ამო-
იღეთ, რა დავგებართა, ესეც ვერ გითქვამთ!.. იყო,
ყოფილიყო, არა და ნუ, ჭანბაშიცა გზა მქო-
ნა, ჩახან ვერ გადარჩა, მე ისედაც მთვრალი ვარ,
მთვრალი ვარ, მთვრალი ვარ შენის ეშხით!..

ქალიშვილი. მე ფხიზელი ვარ.

ახლაგზარდა. დათვარი რა, შენც დათვარი,
უხბით დათვარი.

ქალიშვილი. ვერ დათვარი.

ახლაგზარდა. მე მაინც რო გამოვფიქრებდი
დი...

ქალიშვილი. კარგი იქნება.

ახლაგზარდა. არც ეს გვარგია არაფერსა. მე
შენ მინდიხარ, შენ მე არ გინდივარ, სხვას შენ არ
უნდიხარ, ისეც მე მინდიხარ, შენ მაინც არ გინდივარ,
შენც მაინც არავის უნდიხარ, ისეც მე მინდიხარ, ისეც
შენ არ გინდივარ, ისეც არავის არ უნდიხარ, ისეც და
ისეცა: მინდიხარ, არ გინდივარ, სხვას არავის უნდიხარ,
ისეცა და ისეცა: წყალი ნაუე, ნაუე, ისეც წყალიაო
აპა გამოვფიქრებდი. კარგია?..

ქალიშვილი. რაც უნდა იყოს, ნათელია.

ახლაგზარდა. რაღა იგი სინათლე, რასაცა ახ-
ლავს ბნელიაო.

ქალიშვილი. წიგნებს ეჩვენებო...

ახლაგზარდა. არაააა... სახინკლებში რასაც
რო მოვკრავ ნიჭისა...

მოხუცი. წუკტირი ხალხია, უნივერსიტეტიდან დი-
პლომები გამოაქვთ, განათლებას სახინკლებში იძენენ

დამხვედური. აუჰ... ის კაცი სადაა?..

მოსული. პეტრე აღარ მოვა?!

დამხვედური. მოვა, მოვა, პეტრე მოვა, მე იმა-
სა ვთხოვლობ, ქალადებს რომ დააფორიალებს.

მოხუცი. ის ჰო არ მოგვანატრებს თავსა...

დამხვედური. არ დამავიწყდეს, უნდა ვურჩიო,
სახინკლები რომ დაბხუროს. გამახსენეთ თუ შეიძლე-
ბა.

მოხუცი. გაგახსენებთ.

ახლაგზარდა. ის ვინ კაცია?!

ქალიშვილი. არის...

ახლაგზარდა. დაბხუროს. იმასაცა ვნახავთ
რას გახსნის უკეთესსა. რაც შეეხება მაგ თქვენს კა-
ლაბურსა: მე უნივერსიტეტს არც გამაქარეს, თო-
რემ დიპლომი რომ მქონოდა, არც ეს ქალიშვილი

ამიზნებუდა ცხვირსა.

ქალიშვილი. დიპლომი!..

ახლაგზარდა. აბა მამ რაო?!

ქალიშვილი. შნო... მარიფათი... დიპლომს იშ-
ოვნი რამდენსაც გინდა.

ახლაგზარდა. აი... გველეშაპმა რომ გაგიტაცოს,
ფასკუნჯმა რომ გაგიტაცოს, რომ ვადაგმალოს კუდიან-
მა დედაბერმა, დაგიმტკიცებდო თუ რა შნოცა მაქვს.

ქალიშვილი. ძველი წესი...

მოხუცი. უოველ ფაშს თავისი გველეშაპი ჰყავს...

მოსული. სად... სად... შეიძლება...

ქალიშვილი. წყალი?.. ახლავე!..

მოსული. მე თვითონ... მე... როგორ გაწუხებთ?!

ქალიშვილი. ეგება ჩაი გირჩენიანთ?..

მოსული. წყალი... წყალი...

მოხუცი. ჩაიზე მე არ ვიტყოდი უარსა.

ახლაგზარდა. მე ვიტყვი. ოთხმოცდაათი პრო-
ცენტი მოგვყავს. არ მინდა რომ თუნდაც მისხალი გა-
მოკლდეს ჩემი მიზეზითა. იყოს ბატონო, იყოს, ინე-
მოს: ოთხმოცდაათი პროცენტი სრულდა და სრულ-
ყოფილადა.

მოხუცი. წლებზე ფეხს იდგამ...

ახლაგზარდა. ვინც იდგამს სულერთია.

მოხუცი. არ არის სულერთი... თუმცა სულერთია... თუ სულერთია, სულერთი იყოს. შაქარი!.. ახალგაზრდა. შაქარი ჩვენი საუკუნის ავადმყოფობაა.

მოხუცი. მე შაქარი არა მჭირს. ახალგაზრდა. შეგეყრებო. თქვენ შაქარი მოგლავთ.

ქალიშვილი. რას ერჩი, ერთი უწყინარი ადამიანი... რას ერჩი?!

ახალგაზრდა. არაფერსა. ეგ გადაკრულად მელანარკება, მე ესე ვიცი ლანარაკი. ბარი ბარში ვართ. მეტი არაფერი. ახლა ეს მიბრძანეთ, უწონადობის სივრცეებში როდის შევდივართ?..

მოხუცი. მალე. ზოგი უკვე შესულიც არის. ახალგაზრდა. აი, მე მგულისხმობს: ეს მე ვარ შესული. და რო გავფხრიწავ ემაჯ კარტსა..

მოხუცი. მადლობასაც გეტყვი. შემომაცვდა. კარგად ვეღარა სლიკინებს ხელში. ახალს მიყიდი. ახალგაზრდა. მო, რა თქმა უნდა, ფული რო მაწყვეტს ჭიბებსა...

მოხუცი. ფული ჩემი იყოს. თუ სახიწყლემი შემოგებარჯოს, ნურც ნურას ინაღვლებ, იოლად გავალ ამითი კიდევ.

ფულს რო მიაწვდის, ამას არ უნდა ალბათ რო აღნიშვნა, ის მაინც უნდა ითქვას, ბოთლებში რო შეიყრებიან ყოფილი და ახალგაზრდაი, რო არ მოეწონებათ ერთიმეორეი, ერთი რო ბოთლებს ამოკრავს ფესსა, მეორეცა. კიდევ მიუბრუნდებიან ერთმანეთსა, და კიდევ ბოთლებს დაგრევიან.

მოხუცი. მოდის?.. ყოფილი. ვინ მოდის?!

მოხუცი. პეტრე არ მოდის?.. ყოფილი. მე რა ვიცი?!

მოხუცი. არსად შეგხვედრიათ?.. ყოფილი. უნდა შემხვედროდა?!

მოხუცი. რა ვიცი... კაცნი ვართ. ყოფილი. ხართ და იუავით.

მოხუცი. საწყენად არ მითქვამს. ველოდები და...

დამხვედური. მოვა. მოვა. თქვენ იმისი დარდნი უღვივებო.

ყოფილი. მეტი დარდი ნუ მომცა ღმერთმა..

მოხუცი. სხვა რა დარდი უნდა გქონდეთ?!

ყოფილი. ყველაშ თავისი. თავის თავს მიხვდოს. საქმეს მიხვდოს, საქმეს, საქმეს...

მოხუცი. საქმე რო არა მაქვს, რო არც რაიმე უფლებას ვეძებ, რაღას მივხელო?.. ჩემი ცხოვრების ბოლო დღეებს ვეთამაშები... კარტს ვეთამაშები, სულ ვაგებ, ვაგებ და ვაგებ. უკვე დავებრდი. თუმცა ახალგაზრდასაც არასოდეს არ მომიგია.

ყოფილი. მე ჭერ სიბერე არ მიგრძენია. არც ვიგრძნობ. ბევრ ახალგაზრდას კიდევ ვკობივარ. კიდევ ჩვენი რაიმის გაკეთება შემიძლიან. ჩემი ენერჯია უაზროდ არ უნდა დაიკარგოს. დანაშაული იქნება. მე შემიძლიან მოწვევრი კულით დავიპირო.

მოხუცი. არ დაგიჭერს?..

ყოფილი. ჭართშიო... რა მინდა, მე ჭართში, რა ჩემი საქმეა ვართი, როცა ასე საჭიროა გამობრძნელობი კადრები...

მოხუცი. იიიიიქ!..

ყოფილი. დიახაც!..

მოხუცი. მაგრამ მო ვითხრეს... კმ?.. თავს ნუ შეახსენებო... თუმცა ცოცა რო არ გეძინავთ, ცოცა ხალხი რო დაგებრიალებინათ, ეგება ძონძეში გეშოვათ ადგილი.

ყოფილი. თქვენ ვის... თქვენ... იცით თუ როგორ ვუსწორდებოდით კონტრევოლუციონერებსა?!

მოხუცი. ბრუნავს... დედამიწა ბრუნავს. ყველაფერი ბრუნავს...

ყოფილი. ჩვენ კიდევ შეგხვდებით!..

მოხუცი. რა ცოდო მიმიძღვის... კარტში შევერებმანს შევერებმა ყოფილი, ცხალია შეულერენს, ხელს ვაკრავს, ჩამომეცალო.

შავგვრემანი. ეს ვილა ბრძანდება?.. დამხვედური. არ გაგიგონოს.

შავგვრემანი. რო გამიგონოს?.. დამხვედური. ახლა არ ვიცი, ოღონდ თავის დროზე...

შავგვრემანი. რა, თავის დროზე?.. დამხვედური. მეც აღარ ვიცი.

მოხუცი. ნურც გაცოდნათ... მხატვარი. ჩაი მეც მინდოდა.

ქალიშვილი. ახ, უკაცრავად. მუქი... მხატვარი. მუქი. მუქი. ფინჯანშივე დააყენეთ მოხუცი. შაქარი...

მხატვარი. აააარტრარა..

მოხუცი. თქვენ არ მოგკლავთ შაქარი.

დამხვედური. არც არაფერი მოგკლავს. ხელოვანი უკვდავია.

მოხუცი. საფაელიც არ არის უკვდავიო. ისე, დაუჭერეთ. სჯობიან, გჯეროდეთ, ვიდრე არაფერი გჯეროდეთ. დაჭერებუც კარგია, რწმენა უკეთესი...

დამხვედური. ოღონდ ცრუ არა... მოხუცი. ახა რა შეიძლება გწამდეს?!

ქალიშვილი. ინებეთ, ბატონო...

მხატვარი. უ, რა მუქია..

ქალიშვილი. მწარეც იქნება.

მხატვარი. იქნება...

აქ სამნი კიდევ წარმოსდგებიან ან თუ კარიდანვე გადმოკლებდნენ თავს. აღელვებულან უარესადა, სიტყვაც კარგებათ, გამოთქმითაც ძლიერს გამოსიქვამენ.

სამნი. არსად არ არის.

დამხვედური. მაშ აქ უნდა იყოს.

სამნი. სიბოვეთ... თუ შეიძლება.

დამხვედური. სიამოვნებით. რო მოსულიყო.

სამნი. თქვენ... რა ბრძანეთ... მაშ რა... ბრძანეთ?..

დამხვედური. თუ არსად არის, აქ უნდა იყოს-მეთქი, თუ აქ არის, სადმე იქნება-მეთქი. სადღე არ უნდა იყოს, აქ მოვა-მეთქი, და გარდა ამისა, რაღა ყველანი მე მომადვიებართ... ყველა ამას ამბობთ და მაინც ყველანი მე მალეობ ხელსა.

სამნი. ბოღის... ბოღის მოვიხდით. ჩვენ არავის განაწყენება არ გვიწინა. ჩვენ...

დამხვედური. მოვა. დამშვიდდით. მობრძანდით, დაბრძანდით.

სამნი. რა გვებრძანება... რა დაგ... დაგ... დაგვამშვიდებ... მიუსაქეს... უმალდესი... მიუსაქეს...

შავგვრემანი. შეუძლებელია. სამნი. ამბობენ... ყველანი... ასე... მაგრამ... მიუსაქეს... რაღა ვილონოთ?!

შავ გვრემანი. უნდა მოითმინოთ. მოვა, არ მახსოვს, რა აქ არ დამხვედროდეს.

დამხვედური. აი არ ახსოვს. ესეც მე ვარ?.. მეც არ მახსოვს...

სამნი. რაღა ახლა...

დამხვედური. არც ახლა, არც არასოდესა. აქ იქნება, უნდა იყოს და იქნება.

სამნი. რო ვინმე... მოვაქაძვინებდეს...

შავ გვრემანი. თქვენ ოღონდ მოითმინეთ, ისევ მოითმინებას ვიჩივებ. მოითმინება კირთა შეებააო. მოთმინება ყველაფრის მალამოა. და გარდა ამისა, არ ენდოთ ცუდ ხმებსა. არ დაიჭიროთ ცუდი, არ გაუგონოთ ცუდ აღმანიებასა. ზოგს სისხლის უინი აქვს და სისხლიან ხმებსა ჰყრის. არ გაუგონოთ. არ დაუჭიროთ. დამხვედური. მოითმინეთ.

სამნი. გვიჭირს... დამხვედრებაც გვიჭირს... მოთმინებაც გვიჭირს. საშველი ვერა ვხედავო... და... ესეც... ესეც რაღა ახლა ავარ გამოჩნდა.

შავ გვრემანი. გამოჩნდება. საშველიც გამოჩნდება. სიკეთეა ბოლო ყველაფრისა.

სამნი. იცოცხლეთ.. იმიდღიანი სიტყვის პატრონი ბრძანდებით.

შავ გვრემანი. მჭერა კასაცია თქვენს სასარგებლოდ გადაწყდება.

სამნი. კა... კა... კასაცია!..

შავ გვრემანი. კასაცია...

სამნი. არ მიგვიმართავს...

შავ გვრემანი. მერე რაღას უცდიოთ?!

სამნი. არაფერსა... რ, გმადლობთ, გმადლობთ, რ, დიდად გმადლობთ!..

სამნი გაჰქრებოდა. კარს მოადგება ალისფერი ქალი, ეგება ოქროსფერი, ანთუ უფრო ბაცი ალისფერი, შავი, ჩაყურტული თვალბინა, დიდი, დიდი წამწამებითა, — იტყვიო, შორიდან არ გამოჩნდებაო. ნუ გამოჩნდება. სამოსისას არაფერს ვიტყვი, თუ მაინც ვიტყვი, ულტრამოდერნიო, რომ ამბობენ ამას თუ ვიტყვი, ხოლო ეს ულტრამოდერნი რომ ხან როგორია და ხან როგორი, დაწვრილებით არც ამას მოვკვივები. როცა რო დიადგმის როგორიც რომ მაშინ იქნება, იყოს ისეთი რაღა თქმა უნდა, — თუ დიადგმის რაღა თქმა უნდა, ამასაც შეენიშნავ თუ უკვე მითქვამს, ვიმეორებ და ისაა. მოვიხსენიებ ალის სახელითა. კარს მოადგება ერთი სიტყვითა. ბოთლებს მოადგება. გადმოფრინდება თუ გადმოჰხტება. ეს სულერთია, ბოთლები იმას ვერ დააბრკოლებს. რა სათქმელია.

ალი. რა მოწყენილობაა?!

დამხვედური. მოვა.

ალი. ბატონო?!

დამხვედური. პეტრე გეახლებათ, მალე გეახლებათ.

ალი. მე პეტრე ვიკითხე?!

დამხვედური. არა, მაგრამ იკითხავთ.

ალი. არ ვიკითხავ.

დამხვედური. ის მაინც მოვა.

ალი. მოვიდეს. მზიარულებაც თუ თან მოჰყვება.

შავ გვრემანი. მზიარულება თვითონ ჩვენშია.

ალი. აი ეს მომწონს: მზიარულება თვითონ ჩვენშია. მომწონს!.. თქვენც მომწონეთ. ვიცავკვო.

და ცეკვავენ რაღა თქმა უნდა სულმოთლად უახლეს საცეკვაოსა, შეიძლება რომ გადარეკამდის ჩქარიც რომ იყოს, ან თუ ნელი, ნელი, ზმორებადმდის ნელი, ცეკვა-

ვენ ისე, რომ მაინც უფრო კაცი დაიძვლება, ან თუ თავზნაობა დასძლევს.

შავ გვრემანი. ვნებათ, შევიცვინოთ. ალი. რას შემომთავაზებთ?..

შავ გვრემანი. ააააა...

ალი. ჩიი ფუნჯით.

შავ გვრემანი. მოგვიხებრდება?..

მოხუცი. წვეთი რა არის, წვეთიც არ არის.

ალი. ამოდონ ბოთლში? ან შეიძლება ვნახოთ.

შავ გვრემანი. ვნახოთ.

და იჭერებთან იმა უამრავ ბოთლშია. თავდაყირა ჰკიდებენ. „აი!“ შესახებენ. „არა...“ მოადვენებენ. „ასე როგორ გამოწავთ?“ უკვირს ალსა და ალბათ თავს იმართლებს შავ გვრემანი: „ალბათ ამომარა...“ ასე თუ იმართლებს.

ალი. რა მოწყენილობაა!..

შავ გვრემანი. ვიცავკვო.

ალი. მეტი რა ჯანია.

მოიმართებიან. აყვებიან მუსიკასა ერთი წამითა, ან თუ წამითაც არა, გამოეცლება ალი, ჩამოჰყრის მკვლელებსა:

— მოწყენილობაა...

შავ გვრემანი. მოწყენილობა თვითონ ჩვენშია.

ალი. ეს აღარ მომწონს, აღარც თქვენ მომწონხართ.

მხატვარი. თუ შეიძლება, ნუ ჩამომეფარებით.

ალი. მე მუშუბნებით?..

მხატვარი. არა... არა...

მოხუცი. მე მიბრძანებთ?..

მხატვარი. არა... არა...

შავ გვრემანი. მევე?..

მხატვარი. არა...

მოხუცი. მე...

მხატვარი. არა... არა!..

დამხვედური. მაშ მე...

მხატვარი. არაააა!..

მოხუცი. სხვა აქ აღარავინაა.

დამხვედური. პეტრე თუ დაბრუნდა.

მოხუცი. პეტრე?!

ალი. პეტრე!.. სად არის პეტრე?.. რომელია პეტრე?..

დამხვედური. პეტრე მოვა.

მხატვარი. მეფარება...

მოხუცი. პეტრე?!

მოხუცი. სად არის პეტრე?!

დამხვედური. სადაც არ უნდა იყოს, აქ გაჩნდება.

მხატვარი. მეფარება...

მოხუცი. პეტრე?..

მოხუცი. რას აიხრით ეს პეტრე!..

მოხუცი. მე პეტრეს ველოდები.

დამხვედური. პეტრე მოვა.

ალი. მოიტანს?..

შავ გვრემანი. ჯერ ეს უნდა წაიღოს.

ალი. სხვა ვერაუც წაიღებს?..

შავ გვრემანი. უთქვამს, მე წვაილებო. თვითონვე შეუგროვებია. რახან შეაგროვა, წაიღებს, რახან უნდა წაიღოს. მოვა. მოვა ცხადია.

დამხვედური. ისედაც მოვა. წაიღება და მოტანა რა აუცილებელია.

ალი. სხვა რა არის აუცილებელი?.. რას ელოდებით?..

და მხვედურ რ. ვინ ელოდება?!.. არავინ არ ელოდება. აქ არავინ არავის არ ელოდება. ყველა მიიღის და ყველა მოიღის, ყველა თავისთვის მიიღის და მოიღის. ყველამ თავისი იცის, თუ იცის და თუ ვინმეს ვისიმე რაიმეს გაგება უნდა. მაინც ვერავინ ვერავისა ვერაფერს გაიგებს, თუ ვინმე ვინმესგან რაიმეს ელოდება. ტუპილად ელოდება, არავის არავინ არ ახსოვს, არასოდესა. თუ გაიხსენებს, გერჩივს, რომ არ გაიხსენონ. თუ გინდა, გინდოდეს, ოღონდ ნუ გამოტყუდები. და თუ წამოცდა, უარსაჲვი მაშინვე თუ უკვე დაგვიანებული არ არის.

მოსულ ი. იცით, რა...

და მხვედურ რ. ბატონო?!

და მსულ ი. მე ველოდები.

და მხვედურ რ. ჰოოო... ეს ჰო ელოდება. რაღაზე მალაპარაკე ამდენი?!

ა.ლ.ი. ყველაფერს ამას ერთი ყლუპი კონიაკი სჭობს.

შავ გვრემანი. თქვენი სურვილი უკვე ბრძანება ჩემთვისა. ახლავ გავაჩენ. გაუჩინარს ვაგაჩენ, თორემ კონიაკი რა არის და ისიც ერთი ყლუპი!.. კიდევ რას ინებებთ, ბრძანეთ!.. ბრძანეთ!.. ცხრა მთას გადაცლახავ, ცხრა ზღვას გადავცურავ, ცხრაკლიტულს შევამტკვრე, ბრძანეთ, მიუკრივარ.

ა.ლ.ი. აი ეს არის კემპარტი სიტყვა-პასუხი. აი ეს მიმწონს, თქვენც მომწონო, წყაღე ეს ჰო უკვე გიზხარათ, კვლავ გიმეორებთ, მომეწონეთ და ისევ მომწონხართ. ოღონდ რომ მიუკრივართ, მოუკრივარ მეცა, მე მოთმინება აღარ მეყოფა, მიიდი, მოვდივარ!..

შავ გვრემანი. მით უფრო.

გადასი ხელიხელ გადახეულნი, ან თუ შეიძლება, ხელშიც აიყვანო ალი შეგვერემანმა, მხარზეც დისივას თუ კისერზედაც გადაიქროს, როგორც ინებებენ თუ როგორც რომ მოსაღდენი იქნება, თვითონ იციან. ოღონდ ესაა რომ შემოსწორებთ ხორბლისფერი.

ხორბლისფერი. აი მე აქ ვარ!..

ა.ლ.ი. ახ!.. ისევ მობრძანდით?!

ხორბლისფერი. რაღა თქმა უნდა!.. სადაც უნდა ვიყო, მაინც თქვენთან ვარ და თქვენთან ვიქნები.

ა.ლ.ი. ისევ უფროთ თუ წაგაყონიალათ მერე დედოკომა?!

ხორბლისფერი. ვერ გამიბედავს!..

ა.ლ.ი. სამწუხაროა... დაგაგვიანდათ. მშვიდობით!.. ჩაი!..

ხორბლისფერი. მოითმინეთ!.. აგისნათ... გიზხარათ... ერთი წუთითა...

ა.ლ.ი. ჩაი!.. ჩაი!.. ჩაი!..

ველარის აუხსნის თუ ეველარის გააწყობს ხორბლისფერი ამ შემთხვევაში, ხოლო მერე თუ რა იქნება, ვინ იცის, ვინ უწყის, ის მაინც თან მისდევს, რაც უნდა იყოს პანოს მიიღე აღარა სჭირდება არც ერთი ამთავანი. შეიძლება, რომ აღარც ვამხდარი სჭირდება პანოსა, მორჩა, გადაიხატა, მაგრამ ის მაინც მოიღის თუ მოჭრის იმა თავისი განცხადებებითა თუ პროექტებითა რაღა თქმა უნდა.

გამხდარი. მე აღმოვაჩინე კიდევ ერთი პრობლემა, რომ ვადაქრავ და ვიტყუოდ, დროულად ვადაქრა აუცილებელია ჩვენი საზოგადოების განვითარების ამ ეტაპზე. ესაა გულგრილობა. გულგრილობა!.. გულ-

გრილობა ყველაფერის მიმართ, რაც რომ პირადად არ ეტყება ამა თუ იმ პირადანებს, თვითნებურ პიროვნებების გულგრილობა ყველასა და ყველაფერისადმი, საბოლოო ჯამში წარმოვიდგებოდა ერთ საერთო, ერთნაირ ოწულ საზოგადოებრივ გულგრილობად, რასაც უნდა ველოდოდა ზიანის მოტანა შეუძლებელია ჩვენი ცხოვრების ყველა სფეროში. გულგრილობა ხელუღნობის მიმართ, გულგრილობა ქურდობის მიმართ, გულგრილობა საკულაციის მიმართ, გულგრილობა ყოველივე ამა თავსავე მოსახლის მიმართ სინამდვილეში წაქეზება ყოველივე ამ ადამიანური ნაკლოვანებებისა, წაქეზება დანაშაულისა, წაქეზება სიავისა წესიერებისა და სიკეთის წინააღმდეგ. მე გგონია ყველანი ადამიანხმებით და არასე და მეთანხმებით უკვლანი, მაშ უნდა დავირამოთ ყველანი, დავირამოთ კეთილი ნების ადამიანები, რომ ავფუდვით დანაშაულს, სიავს, ბოროტებას ყველანი ერთად და ყველანი ცალ-ცალკე, სადაც რომ შევსწრებით. ტუპილად გვგონია, რომ ისინი ჩვენზე ძლიერნი არიან, ტუპილად გვგონია, რომ ისინი შეიარაღებულნი არიან, ჩვენი სულერი სიმაღლე ბევრად ძლიერია მათს ყოველგვარ იარაღზე, ყოველგვარზე. ატიმური პოსტოლებიც რომ ეწყობო გბებოა. ჩვენი ერთი შეძახილი, მტკიცე შეძახილი, უცხადვე გასტეხს მათს გარეგნულ რისხს, მოჩვენებით სითამაშეს, მოჩვენებით ძლიერობას, დასტეხავს, დასტეხს, იარაღს დაჭრავს და ჩავებარდებოან. ასეთია ძალა კეთილი ნების ადამიანისა, ძალა, რასაც რომ სათანადოდ არავინ იყენებს და საველდაგულადა კეტავს გულგრილობის ნაკუჭში, დასაზღვრავს ნაკუჭები გულგრილობის, მხარში ამოუღეკით ადმინისტრაციულ ორგანოებს და თქვენ იხილავთ, თუ რა საოცარი სიჩქარით აღიკვეთება სიავე ამკვეთნად, რა საოცარი მოსიზღალოთ მოიფინება ის ნანატრი პატრონება, რაც რომ მომალეულ სადაც ღრუბლებში ჩვენი გულგრილობის გამო. ნურავინ იტყვის, რომ არ შეიძლება ყველა მოქალაქეს მიეცეს ადმინისტრაციულ ორგანოების უფლებები, ნურავინ იტყვის, თუ ეს უფლებები მიეცემა, იარაღიც უნდა მიეცეს, რათა განამტკიცოს უფლებანი თავისი, ნურავინ იტყვის და ნურავინ მოითხოვს, რადგან თვითნებური მოქალაქე თავისთავადაა მილიციელი, რომლის იარაღსაც წარმატდგენს სიტყვა და დროულად, დროული ჩარევა ამა თუ იმ უწესრიგობაში, რასაც შეესწრება თუ სადაც შეესწრება. სხვა იარაღს ნურავინ მოითხოვს. სხვა იარაღს სხვა უწესრიგობის დასაწყისია, სხვა არა იყოს რა წაქეზება ბრაკონიერებისა, ამ უსაშინელესი მტრებისა, ჩვენი ფლორისა და ფაუნის მძინვარე მტრებისა. და აქ კვესახეც კიდევ ერთი თვალსაჩინო ღონისძიება, რასაც აქამომდე ვერავინ მიხვდებოდა, მაგრამ ამიერიდან იმედია ყველა გამოიყენებს: ესაა შევებულების დღეები, რაც რომ შეიძლება დასვენებასთან ერთად, განმრთობლობა გაუვებასთან ერთად გადაიქცეს ბრაკონიერობასთან ბრძოლის პერმანენტულ საშუალებად. ამიტომ წინადადება შემომაქვს, სანატორიუმებისა თუ დასასვენებელი სახლების შინაგანაწესში, სადაც არ უნდა იყოს ეს სახლები და სანატორიუმები, მთავარი თუ ბარში, ზღვასა თუ ტუპში, სადაც არ უნდა იყოს, შეტანული იქნას მუხლი, ბრაკონიერების გამოვლენისა და მსვენებელთა მხრივ და დაეიშოს ამას დღეში რამდენიმე საათი. საათების რაოდენობა განისაზღვროს თვითნებური სანა-

ტორიუმისა თუ დასავლეთით აღმოსავლეთით
ცისი მერ, იმის მიხედვით თუ როგორია ინტენსივობა
ზრკონიერობისა და როგორია ძალთა თანაფარდობა
ბრკონიერთა და დასვენებელთა შორის. წაიკითხოთ...
წაიკითხოთ!.. აქ კიდევ ბევრი ღონისძიება გათვალის-
წინებულ, ახსნა-განმარტებანიც თან ახლავს. ყველა
სკიპტორის გაუქმება ეკვი, ყველა აღივსება განუ-
საზღვრელი ოპტიმიზმით და ესაა სწორედ ის, რაც
რო დაამზობს გულგრილობის საშინელ სენს და გამო-
იყვას ჩვენს საზოგადოებას განუხერხელი სიყეთისა და
აღმავლობის გზაზე.

დამხვედურ ი. სხვა რა გზაზე ვართ?..
მოსუცი ი. მაგ ადგილს ალბათ შესწორება მოუხ-
დება.

გამხდარი ი. შევასწოროთ. მე წინააღმდეგი არა
ვარ. მთავარია, მივიღოთ ძირითადი დებულებანი. ეს არის
მთავარი. შესწორებანი მერაღია, რასაც ვეთანხმები
რალა თქმა უნდა. ბრძანეთ, ბრძანეთ!.. მგონი თქვენ
ამბობდით.

მოსული ი. არა ბატონო, მე ველოდები.
დამხვედურ ი. მერე რაო, შეიძლება ელოდებო-
დეთ კიდევცა და საზოგადოებრივ ღონისძიებათა
შემუშავებაშიცა ღებულობდეთ მონაწილეობას. ბრძა-
ნეთ, ბრძანეთ!..

მოსული ი. არ ვიცო, ბატონო, არაფერი არ ვიცი.
მე ველოდები-მეთქი..

გამხდარი ი. აი ნიშნები, აი გულგრილობის კედელი,
გაღულახავი კედელი. ამაზე ვლანარაკობთ და ეს მა-
ინც ელოდება, მეტი არაფერი ახსოვს. ასე არ შეიძ-
ლება, არ შეიძლება და არ შეიძლება!.. ელოდით ბა-
ტონო, მაგრამ მიმოიხედეთ თქვენს გარშემოცა, რა
ხდება, ვინ რას სჩადის, ვინ იყენებს ბორცხად თა-
ვის თანამედრობას, ვინ მოკეცულა ისეთ ადგილზე,
რომლისაც ვერ არაფერი არ გაეგება და ვერც რომ
ვერასოდეს ვერაფერს გაიგებს. მოაქციეთ ყურადღება.

მოსული ი. მე ვინ შეკითხება, ბატონო?!

გამხდარი ი. ისევ თავისას გაიძახის!.. ჰო ავიხსენ-
ეთ?.. მე გეკითხებით.

მოსული ი. თქვენ ვინ გეკითხებათ ბატონო?!

გამხდარი ი. რა ბრძანეთ?!

მოსული ი. თქვენ ვილა გეკითხებათ-მეთქი...
გამხდარი ი. ამდენიც არ გესმით. თურმე ჭერ კი-
დევ რამდენი რამ უნდა აუხსნა, ვიდრე ასეთ რთულ
პრობლემებზე გადახვიდოდ, როგორიცაა საზოგადო-
ებრივი აქტივობა საზოგადოებრივი მოვლენებისადმი!..

მოსული ი. ბევრი...
დამხვედურ ი. მერე აქამდის როდისლა მივალთ?..
გამხდარი ი. რა გითხრათ, იცით...
მოსული ი. მიიცა, ჭერ მე ველანარაკები.
დამხვედურ ი. ელანარაკე.
მოსული ი. რას ვამბობდით?..
დამხვედურ ი. ბევრიო...

მოსული ი. რა ბევრიო... რაც უნდა იყოს, ნურც
კითხებით და ნურც ელანარაკებთ, რაც მთავარია, ნუ
კითხებით. ისიც შეგეკითხებათ და ყველაფერი თავი-
დან დაიწყება. თუმცა მართალი რომ გითხრათ, ეს
ჩვენა გვგონია, თორემ ისე არც არაფერი იწყება და
არც არაფერი თავდება. თუ დაწყებულა ჰო უნდა მო-
თავდეს, თუ მოთავებულა, ჰო უნდა დაიწყოს, — რა-
ლა თქმა უნდა, და რომ არც დაიწყოს და არც მოთავ-
დეს, ეს იმითმა, რომ არც იწყება და არცა თავდება.

შეკითხვებს ერიდეთ, რაც მთავარია, ერიდეთ ერი-
დეთ; არაფერ არაფერი გეკითხოთ. შეკითხვას მასუხი
უნდა, მასუხი არ არის, არ არის, არ არის, არ არის,
არაფრის მასუხი არ არის, რადგან რომ არაფერი
იწყება და არც არაფერი თავდება; რომ დაიწყებოდეს,
იქნება მასუხი, რომ მოთავებოდეს, იქნება მასუხი,
მოლოდ მასუხი არ შეიძლება რომ იყოს, რადგან რომ
არ არის, არ არის... რომ იყოს, ჰო ადარც ადარაფერი
იქნება... და რომ რამე იყოს, არ უნდა იყოს მასუხი,
ცხადია.

გამხდარი ი. არ გეთანხმებით. ყველაფერს ავიხ-
სნით. მე დიდი მოთმინების პატრონი ვარ, ყველას
ავუხსნი. მოლოდ ჭერ ამას გავაგებინებ. დიახ!.. მე
თქვენ მოგახსენებ.

მოსული ი. თუ... თუ... თუ... თუ შეიძლება...
ქალიშვილი ი. წყალი?.. ახლავ, ბატონო. დეხ-
სენით, ბატონო, ეტყობა ამას თავისი თავი გასკირ-
ვებით.

გამხდარი ი. გესმით?! ისევ თავისი თავი, თავი-
სი საქმე, თითქმის თავისი და საზოგადოებრივი გაყო-
ფილიყოს ერთმანეთისაგანა!..

დამხვედურ ი. არა... თქვენ უსათუოდ ტელევი-
ზორი გინდათ. ასე ცალ-ცალკე რამდენს გასწვდებით?..
დიდი გამოგონებაა ტელევიზორი, მიდექით და ილა-
პარაკეთ, ვერც ვერავან ვერაფერს გეტყვით, ვერც
ვერავან ვერაფერს შეგეკითხებათ, ილანარაკეთ და
ილანარაკეთ... მრგვალი მაგილა... მრგვალი მაგილა...
ერთი ორი თქვენნარაცა და ილანარაკეთ და ილანა-
რაკეთ. ასე ძნელია. ტელევიზორი დიდი გამოგონებაა.
დროულად. თქვენთვის მისწრებაა.

გამხდარი ი. ვიცო... დრო არა ჰყოფნით. ეს მიშ-
ლის. მომიძენიან. წაიკითხოთ მანამდე. წაიკითხეთ.
ერთხელ მოსმენაც არა კმარა. ერთხელ წაიკითხავ
არა კმარა. მომხსენება და ასეცა ვერწყმუნდები,
როცა ასეთ ხალხს გადავეყრები ხოლმე.

მოსული ი. თუ შეიძლება... კიდევ...
ქალიშვილი ი. ახლავ, ბატონო. მაინც ეგება ჩაი
გირჩენიათ?..

მოსული ი. არა... არა... წყალი... ცივი... ეგება
ცივი იყოს.

გამხდარი ი. ჩაიზე მე არ ვიტყობდ უარსა.
დამხვედურ ი. ყავაზე?..

გამხდარი ი. იყოს...
დამხვედურ ი. ღვინოზე?..

გამხდარი ი. არც ღვინოზე ვიტყობდ უარსა.
დამხვედურ ი. მეც არ ვიტყობდი. აი საცა პეტ-
რეც გამოჩნდება, ამ ბოთლებს წაიღებს და მოიტანს
ღვინოსა.

მოსული ი. ღვინო ჩვენი არსობისა მოგვეც ჩვენ
დღეს...
დამხვედურ ი. პური ჩვენი არსობისაო.
მოსული ი. სულერთია.
დამხვედურ ი. იყოს სულერთია.
მოსული ი. სულერთია და...
დამხვედურ ი. იყოს-მეთქი.
მოსული ი. არის!..
დამხვედურ ი. იყოს!..
ქალიშვილი ი. დაწყებულა...
მოსული ი. ჰა?!

ქალიშვილი ი. წყალი... წყალი დაწყებულა.
დამხვედურ ი. რომ აგვესო...

ქალიშვილი. სურა არხადა, და...
მოხუცი. ეგერა ბოთლიბი.
დამხვედური. პეტრემ უნდა გაზიდოს.
მოხუცი. გაზიდოს და გაზიდოს...
დამხვედური. სავსე ჰო არ წაიდებდა?!.
მოხუცი. გადაქცივა.
დამხვედური. რამდენს გადაქცივდა?..
მოხუცი. ყველას ჰო არ გაავსებდა...
დამხვედური. მართალია. ყველას ჰო არ გაავსებდა, ერთის გადაქცივა არც ისე ძნელია.
მოხუცი. დაღვივდა ე კაცი.
დამხვედური. სწორია, დაღვივდა. დაღვივდა...
ქალიშვილი. ეგება ჩაი მაინც... ადუღებულია.
მოხუცი. არა... გამაღობო.
დამხვედური. და ვიდრემდის ჩაის მიირთმევდეთ, მიწოდდა ერთი კეთილი აზრი შემოთავაზებინა.
გამხდარი. სახიწყლებს შესაქება...
დამხვედური. თქვენ რა იცით?!.
გამხდარი. ჰმ!.. ბრძანეთ... ბრძანეთ!..
დამხვედური. აქ ამაზე გვეკონდა ლაპარაკი, მაგრამ გადავიფიქრე. მაინც რახან რო სიტყვა ჩამოვადეთ, ეგება სჯობდეს...

გამხდარი. მესმის!.. ნახევარ სიტყვაზე მიიხზვდები, მესმის: ბევრი დრო იყარება. შესვენებისას გამოსული კაცი, ვეღარ ასწრებს რა დროზე დაბრუნდეს სამსახურში. იყარება ძვირფასი წუთები. ცდება სამუშაო. სჯობან გადაკეთდეს... „საპლიმენებად“ გადაკეთდეს, რას იტყვი?.. სჯობან რა თქმა უნდა!.. ერთი გრძელი დახლი კაიკიშოს. დახლზე ცვივოდეს პილმენები, ქიქებით კიკელი. წინ მოძრავი ხილური გამართოს. ესკალატორი. შედგენენ. გაჰყვენ. აიტაცონ პილმენები სწრაფადა, ისევე სწრაფადა, როგორც არ ცვივა, — ყლაპ, ყლაპ, ყლაპ, ყლაპ, დაყოლონ კიხელიცა, — ტულუპ!.. და სწრაფადვე გამოცვივდნენ გარეთა. ამას წუთიც არ დასპირდება. დაიზოგება უამრავი დრო. აღიკვეთება მოცდენები, დაზოგელი დრო შევბუღებს დაემატება და სანატორიუმებისა თუ დასასვენებელი სახლების ადმინისტრაციას საშუალება მიეცემა უფრო ინტენსიურად გაშალოს ბრძოლა ბრაკონიერობის წინააღმდეგ. ეს იდეაა... სად იყავით აქამდისა?!. ახლავე ტელევიზორს მივაშურებ. არ იფიქროთ, რომ მივითვისებ, არა, არ იფიქროთ. მე სხვებს არა ვგეგვარ, არც ვაიმწერლებსა და არც ვაიმეცნიერებსა, თავისასა და სხვისას რომ ვეღარ არჩევდ ერთიმეორისაგანა. არა, არ იფიქროთ, ჩემთვის მთავარია საზოგადოებრივი მნიშვნელობა ამა თუ იმ იდეისა და არა პირადი პატივმოყვარეობა, და არა გამორჩენა, არა, არა, არავითარ შემთხვევაში!.. გამოვაცხადებ, რომ იდეა თქვენ გეკუთვნით, მე მხოლოდ მიზნი განმარტორები ვახლავართ. მივეშურებთ.

დამხვედური. ჩაი დაგელიათ.
მოხუცი. ეს რა ჩაია?!. იქ ნამდვილს დაღვივდა... ჩაის არიის!..

და მიქრის გამხდარი. ლწინებს ბოთლები. გადმოღვებან სამნი, ან თუ მოაღვებან აზრიალებულ ბოთლებსა. ფრთხილბან. მაინც წამოყვლეულვავდებთან, ისევე თავისას მოსთქვამენ ცხადია და ისევე ძლივას მოსთქვამენ.

სამნი. პეტრე...
დამხვედური. მოვა.

სამნი. გვითხრეს... ჩაიარაო...
დამხვედური. გამოვიწვიროთ. მოგვეხვედრებო ფეხდაფეხა.
მოხუცი. მოვიდა?..
დამხვედური. სწორედ ამას ვამბობს.
ქალიშვილი. წყალი?..
მოხუცი. წყალი...
სამნი. აქ იყო ერთი... თანაგვიგრძნობდა...
დამხვედური. მოიტაცეს.
სამნი. მოიტაცებ?!.
დამხვედური. აღმა მოიტაცა.
სამნი. აღმა?!.
დამხვედური. აღმა!.. ზღაპარი არ გეგონოთ მხოლოდ ესა, რომ დალაღები კოქებადის არ ჩანდევდა.

ქალიშვილი. არ მოხულა.
სამნი. პეტრე?..
ქალიშვილი. წყალი...
სამნი. პეტრე მოვიდა?..
ქალიშვილი. არა...

სამნი. ჩვენი საშველი მაინც არ არის. მორჩა... არ შეიწვევია. დამთავრდა ყველაფერი... ჩვენი სიცოცხლეც დამთავრდა. ქვეყანას ვამძიმებთ... ვდგევართ და არცა ვდგევართ ფეხზედა... ვლაპარაკობთ და არაფერი ვამბობთ. ვსუნთქავთ და არცა ვსუნთქავთ. არც წყალი გვევლინება... არცა გვეწყურია და აღარც მოგვეწყურდება აღარასოდესა... აღარც აღარაფერი გვედომება... აღარა ვართ, ვიყავით და აღარა ვართ... აღარა ვართ და აღარც უნდა ვიყვეთ... გამოგვართვით!..

გამოწვედიან შინგის გორგალსა ჩასართველიანადა. არავინ არ იძვრის. გადმოაგორებენ, გადმოაცილებენ ბოთლებსა, ცხადია. თვითონ მიტყარდებიან. ასე სჯობს, მიჭარდებიან, ვინმე ეგება ცხადად მონიღომის და ავანსცენაზედაც წარმოადგინებ... კიდევ ვიმეორებ თუ დაიღვამის-მეთქი, — მაგრამ მაინც ეს უნდა სჯობდეს: მიტყარდებიან.

— ჩართეთ!..
არავინ არ იძვრის, ისინი ისე იხევეწებიან:
— ჩართეთ... ჩართეთ... ჩართეთ გეთყავა!..
თქმეცა იხევეწებიანო გაზვიადებული ნათქვამი გამოლდის, უფრო ისეა, რომ არც იხევეწებიან, არცა ბოლიანებენ, ამბობენ უბრალოდა, ძალიან, ძალიან, ძალიან უბრალოდა, რომ არავითარი ფარული განზრახვა არ იგრძნობა, არცა ფრული და არცა აშკარაი, არ იგრძნობა, არა, ვერაფერს ვერ იტყვებს ადამიანი. უბრალოდმანაც არ მიაქცევს. და სწორედ ამიტომაც, რომ არც იძვრის, თითქოს არც ესმით, არც არად ავღებენ თითქოსათ.

— ჩართეთ... ჩართეთ... რა დაგემართათ!..
ბოლის მისულე წარსდამს ფეხსა. აიღებს, ჩართავს. ისე იგივე მოისმის გარედანა:
— ჩართეთ...
მოხუცი. ჩართეთ...
დამხვედური. ჩართო.

გარედანვე. აღბათ მოშლილია... გაღანაცვლეთ...

და გაღანაცვლებს მოსულა რამდენჯანმე, ჩასართველი რომ რამდენიმეა ირგვლივ. ყველა მოშლილია, ეტყობა. და ისე გარედანვე ურჩევს: „ქეთლი გამორთეთ... ქეთლის ადგილასა...“ და გამორთავს მოსული ქეთლსა და ჩართავს... და მოისმის ზევილი, თითქოს

რადამაც ვადაპირლოო. გავარდება ქალოშვილი. შე-
მოვარდება. ზრიალებს ბოთლები. იღუწება ბოთლები,
აღარ ვრადება თუ აღარც გაიგება თუ რაიმე ედება
ფეხებშია. ჩამართვს ეცემა. ამოაძრობს. მოისვრის
შურსა. ტელეფონსაც ეცემა. დღემს ტელეფონი. ჩა-
ნთას ამობარუნებს. „ორკაპიანი... ორკაპიანი... არ-
აივას გაქვით?!“ „ორკაპიანი იყოს... ორკაპიანი
ვიღამ იყოს“, „ორკაპიანად გადის ორშაურანი...“
„კაპიანად არ გადის...“ „შომეცით...“ „არა მაქვს...“
„არა მაქვს...“ „არა მაქვს...“ ქალოშვილი გარბის.
ზრიალებს, ზრიალებს, იღუწება ბოთლები.

და მხვდურ ი. რა მოელანდა?!

მოხუცი. არაფერიც არ მოელანდა.

და მხვდურ ი. სულ დაღეწა. პეტრე რას იტყვის.

მოხუცი. არაფერსაც არ იტყვის.

და მხვდურ ი. აღარც წაიღებს. რად უნდა ეს
ნაქუქები?.. ვილა ჩაიბარებს?..

მოხუცი. გადაყრის და ის იქნება.

და მხვდურ ი. გადაყრის აბა, მენაგვედ დაგიღ-
დება....

მოხუცი. მე რად დამიღება, თვითონვე დაიჭრის
ფეხებშია, თავის თავს დაუღებდა.

და მხვდურ ი. სულაც არ მოვა და ის იქნება.

მოხუცი. არ მოვა?!

მოხუცი. როგორ თუ არა, მოვა, უსათუოდ მოვა,
ეს ისე ითქვა. ნათქვამი ნათქვამია. ნათქვამს თავისი
ნახსენი უნდა. ასე ითქვას, ასე მიუგებენ, ისე ითქმის,
ისე მიუგებენ. სიტყვა ესაა, რაღაც მოჰყვება, რო არც
გინდა, რო არც მომხდება, მოჰყვება და მიჰყვები.

აგითრებს, ჩაგითრებს, გაიტანს თვისასა. სიტყვა ძნე-
ლია, სიტყვა ძნელია, სიტყვა უბედურებაა. სიტყვა
რო არ იყოს, უფრო ბედნიერი იქნება კაცი.

და მხვდურ ი. კაციც აღარ იქნება.

მოხუცი. ნუ იქნება. კაცი, თორემ... კაცი!..

მოხუცი. თქვენ რო იყოდით, რაღაცა მომხდა.

ხმები ისეთია და განცდა ისეთია სასწრაფო დახმა-
რების მანქანა რო დაძვებულებდა, რო ფაციფუციბენ,
ხალხი რო ირგვა. მხატვარიც გარეთენ გადაიკლულა.

მოხუცი. მომხდებოდა. ყოველთვის რაღაცა მხდე-
ბა, ჩვენ როგორც რო გვგონია, თორემ ისე ჰო არც
არაფერი მხდება, არც არაფერი მომხდარა, არც არა-
ფერი მომხდება.

და მხვდურ ი. შენც ვეღარაფერი ამოგიკითხავს,
გაგიცვდა კარტი.

მოხუცი. რადა... აი... უწონადობის სფეროებში
შეგდევართ. აღარც თავი გინდა, აღარც ხელ-ფეხი.

ტომრებში გამოყვარულართ. ტომრები თოყი მიბ-
მულა პალიგნებდა, რო არ მოვწყდეთ, რო არ გავიბ-
ნეთ და არ გადავიკარგოთ უსასრულობაშია. ხმასაც
ვერ ვიღებთ, ოდნავა თუ ვდუღუღებთ. ხმას თუ ავუ-
წიეთ, დაწვება თოყები, ამოქრება პალიგნი. და
ოდნავა თუ ვდუღუღებთ. დუმილი სქობს, სრული
დუმილი. და მივჭირვართ, მივჭირვართ.

და მხვდურ ი. რასა ვქამთ?.. რასა ვსვამთ?.. რა
გვხურავს, რა გვაცვია, რა გვაბობს, რა გვაგრძობს,
რა გვხურს, რის ციებ-ცხელება გავგვინი, რა არ გვი-
ნდა და რა არ გვევება?..

მოხუცი. ეგ აღარა ჩანს.

და მხვდურ ი. მაგას მოგახსენებ, გაგიცვდა
კარტი-მეთქი.

მოხუცი. რაღაცა მომხდა...

და მხვდურ ი. შენ რა შუაში ხარ?..

მოხუცი. არ ვიცი... რა ვიცი...

და მხვდურ ი. ვისაც ენება, ის მიხედვას.
მოხუცი. თუ მიხედვას.

და მხვდურ ი. ვინმე გამოჩნდება ღვთისნიერი.
მოხუცი. თუ ეშველება...

შემოდის ქალოშვილი. დანა კიბის არ უხსნის. ად-
გილი ვეღარ უშოვნია, ჩართავს ქეთლსა. გამორთავს.
ჩართავს. გამორთავს. ტელეფონს მიიღგამს. აიღებს
ყურმილსა. და არის ეგრე, თითქოს რო უშმენსო, რო
აარც არავის უსმენს, რო არც არავინ ელაპარაკება.
დაღმ, გაქავებულა ტელეფონი. გაქავებულა ქალო-
შვილიცა.

მოხუცი. რაღაცა მომხდა...

და მხვდურ ი. გავიგებთ. პეტრე მოვა.

პეტრესი რა მოგახსენოთ, ახალგაზრდა შინც შე-
მოვა. გაბადრულია, მარჯვენა მუკი წამოშვერია.

ახალგაზრდა. რა მაქვს თუ იცი?..

მიმართავს ქალოშვილსა. არას მიუგებს ქალოშვილი,
არცთუ ესმის თუ არცთუ ჰედავსო.

— გამოიცანი. ვერ გამოიცნობ?.. გეტყვი. არა, ჯერ
შინც დაგაციდი. უნდა გამოიცნო, არ შიშობდა რო
არ გამოიცნო. გამოიცანი!.. გამოიცანი!.. ნატერის თვა-
ლი ვიშვენი. მეტი რაღა გინდა... ინატრე, რაც გე-
ნებოს. ბროლის კოშკი ინატრე, თვალმარგალიტი ინა-
ტრე, დიბა-ატლასი ინატრე, დედოფლობა ინატრე,
ჩიტის რძე ინატრე, ინატრე, ინატრე, რაც გენებოს
ინატრე!.. ჩემთვის არაფერი მინდა. ინატრე, ინატრე,
ერთბაშად ინატრე და ყველაფერი ინატრე; წვრილ-
წვრილს ნურას ინატრებ, ნუ ინატრებ უმნიშვნელოსა.
ნატრე დაღმ, ნატრე გააკრობ და მანამდე უნდა
მოსწრა ყველაფერი, ინატრე!.. ინატრე!.. აი აბა,
გამოვაჩინო?.. გამოვაჩინო?.. არა!.. თვალს მოგჭრის.
შენ მხოლოდ ინატრე. კარგად მოიფიქრე და ისე ინა-
ტრე. მე ნუ მინატრებ, ისედაც შენ გეყუთნი. ამის-
თვის ნულარ შეაწუხებ. ჩემთვისაც ნუ ინატრებ-მეთქი.
მხოლოდ შენთვისა, მხოლოდ შენთვისა. დაჯხუტე
თვალები და ინატრე. ჩჩჩჩჩჩჩჩჩჩჩჩჩჩჩჩ...

და მხვდურ ი. შენვე ინატრე.

ახალგაზრდა. ჩჩჩჩჩჩჩჩჩჩჩჩჩჩჩჩ...

მოხუცი. სწორს გუბუნება.

ახალგაზრდა. სსსსსსსსსსსსსსსს...

და მხვდურ ი. ჰო... ჰო... შენვე ინატრე თუ მარ-
თლა ეგვრე.

ახალგაზრდა. სსსსსს... თორემ ვილადა შემო-
მეტრეტება.

მოხუცი. მე ხმა არ ამოიმილია.

ახალგაზრდა. ჩემთვის სულერთია...

და მხვდურ ი. რატომაა სულერთი?..

ახალგაზრდა. არ ვიცი. მე ვილადასა ვღიწწავ
და მერე თქვენ გაარჩით სულერთია თუ არ აის
სულერთი. შენ ინატრე, ინატრე!.. შენ გეუბნები... აი...
აი... თითი რო ავწიო, თვალი მოგეჭრება. არ გინდა.
ინატრე!..

მოხუცი. მე ვინატრებ.

ახალგაზრდა. შენ ვინ გეკითხება?!

მოხუცი. ჩემთვის ჰო არა... მაგისთვის ვინატრებ.

ახალგაზრდა. შენ რა იცი, ამას რა უნდა?..

მოხუცი. მეტი რა გავიგე ამ ცხოვრებაში...

ახალგაზრდა. გაჩერდი. აბა შენი კარტი.

მოხუცი. მე ჰო გითხარი...

ახალგაზრდა. გეყოფა. გამოპართვი. შენი თავისა გაიგე რამე, სხვის საქმეში ნუ ჩაიჭყვინტები. მოხუცი. ზრდილობაც კარგი საქონელია.

ახალგაზრდა. რას იზამი. შეაყარე კედელს ცურვიყო.
მოხუცი. მე უნდა მეთქვა...

ახალგაზრდა. მეგობრის თავზე სახარებასა კითხულობდნენ და გამიშვით ცხვარი გორას მოეფარათ?..

მოხუცი. გცოდნია და ისა.
ახალგაზრდა. ჰოდა გაშალე კარტი. ახალია. სლიკინებს. გაშალე. გაშალე. ამოიკითხე, კიდევ რა გველის...

მოხუცი. მეროდ მისვლა...
ახალგაზრდა. ეგ უკვე მოძველდა, ძალიან მოძველდა.

მოხუცი. რა მოაქვებებს?!.
ახალგაზრდა. დროი.. და არ დამიწყო ახლა: დრო ასეთ, დრო ისეთ, დრო არ არსებობსო... დამანებე თავი!.. ნებარე?..

ქალიშვილი. ვინატრე.
ახალგაზრდა. რა ინატრე?..
ქალიშვილი. ვინატრე, რო ჩამომხსნას...
და გაშლის მუქსა ახალგაზრდაი და თავში შემოიბრტყამს ორივე ხელსა.

ახალგაზრდა. ეგ რამ განატრა?!. ფაფუ, გაპქა, აღარ დროს ნატვრის თვალი. ძლივას ვიოვენ. გველს წავართვი. ვერ გამოვიყენე. ნატვრის თვალიც ვერ გამოვიყენე. გამოქრა შენის უფუნურებითა და შენე უნდა ზღო.

ქალიშვილი. მე დამეხსენი. მომბეზრდა...
ახალგაზრდა. როგორ თუ დაგეხსნაო, — ნატვრის თვალი გამოქრა. ახლა შენა ხარ იმისი ბადალი, ჩემი ნატვრის თვალი შენა ხარ, უნდა აგიყვანო, უნდა წაიყვანო, უფემო ჩაიგისვა უნდა.. აღარ ვხუმრობ, უნდა წამომყვე. უნდა წამომყვე, მორჩა და გათვადა..

გამოიხსენებინა გახარებულნი ქოლგანი და კიდევ მოხუცი: სახე უბრწყინავთ, ყველები აფენიათ გულზედა, მოდილი თუ მოქირალებენ, ძნელი გასარჩევია. ჰგონიათ, რომ იმათი სიხარულითა ჰხარობს ყველი და თურმე ვერც ამჩნევენ, რომ ყურადღება იძალი ამას დაუპყრია, ახალგაზრდა რომ წაუტანება ქალიშვილსა, ქალიშვილი რომ უარობს, მაინც რომ ხელს ჩაეღებს ახალგაზრდაი, რომ უსხლტება ქალიშვილი, ახალგაზრდა რომ არ ეშვება, სიტყვებიც რომ იგივე ასაღებს: „დამეხსენი...“ „ველარ დაგეხსენი...“ ამას დაუპყრია და დაუღლიათ პირი და შეჭყურებენ, არც არასა ჰლონებენ, არც არა აღიქრებთ. მხოლოდ კიდევ მოხუცი ადელდება, შუაში ჩაეყარდება იმ თავისი ყველებიანად, გააწორებს, უტრებს ახალგაზრდას:

კიდევ მოხუცი. მომორბო, მომორბო, მოსცილილით თავიდანა.. ახლავე, ბოდიში მოუხადეთ, ახლავე!.. ახლავე!.. მე თქვენ გიჩვენებთ...

და ვერათერს უჩვენებს ცხადა. არც არად აგდებს ახალგაზრდაი. ეგრე, ზურგთუკანიდან მიაწყება თითებითა, ოდნავადა; და ლამის ძირს დაეცეს კიდევ მოხუცი. უფრო გახელდება კიდევ მოხუცი რაღა თქმა უნდა:

— ყურებს აგახევი!.. კეკაზე მოიყვანათ... მე თქვენ გასავლით თუ როგორ უნდა მოექცეთ ქალიშვილსა...

ახალგაზრდა. გამოიჩიოთ, ვიღაცა ხარ, კიდევ მოხუცი. მე ვარ ვიღაცა?! მე თქვენ გაგაგებინებთ!..

და ვითომ რომ უნდა გაგებინოსო, ან მერე მერე უნდა აგრძობინოს თავისიო, ხელსაც მოუტყუებს. დასტყუებს ხელსა ახალგაზრდაი, დაუტყვებს და მოიქნეს, მოიქნეს და კედელს მიაწყდება კიდევ მოხუცი, მიაწყდება და გაეკვრება ლაშაშვითა, გაეკვრება და მოწყდება მუსლებშია, ჩაცურდება, ჩაცურდება, გადაიშლება გულშია და გადაიშლება ყველები გაულზედა, გულზე რომ ეხუტა მანამდისაცა.

ქოლგანი. მოკვდა?!.
მოხუცი. მოკვდა...
ქოლგანი. დმერთო ჩემო!.. რა ჩაიღინეთ?!
ახალგაზრდა. რაი?!.
მოხუცი. მოკვდა...
ახალგაზრდა. მა?!.
მოხუცი. მოკვდა... გარდაიცვალა... განუტევა სული.

ახალგაზრდა. სული განუტევა?!.
მოხუცი. განუტევა...
ახალგაზრდა. ვაიმე დედავ!.. ეს რა მიყო ამ კაცმა?!. რა იყო რა?!. რა უნდოდა, მეტი თუ არაფერი შეიძლო. ვერ დაეცია თავის ქერქში?!. სად ეჩრებოდა?!. ეს რა მოხდა, მა?!. რა ექნა ახლა მე?!. რა ექნა, მოხარია, რა ექნა?!.
მოხუცი. შენ იცი...

ახალგაზრდა. ვაიმე დედავ!..
მოხუცი. რას იზამ, ასეთია წუთისოფელი.
ახალგაზრდა. რატომ არის ასეთი?!.
მოხუცი. რა ვიცი...
ახალგაზრდა. მაშ რა იცი?!. რაღას არაა შენ რომ არა ღაპარაკობ და რაც უნდა იცოდეს რატომ არ იცი?!.
მოხუცი. რა ვიცი...

ხელს ჩაიქნეს ახალგაზრდა, მიდის ლასლასითა, დამტერული, დაღწილი, განადგურებული, თუმცა არ მიაწყდება არაფერსა, ბოთლებსაც აღარა თუ რამე გადარჩა, ნაშხვრეებსაც არა. მიდის. მილიციის გამოჩენა საჭირო არ არის, რაღა თქმა უნდა. იქ მიდის. იქ წავა. სხვა რაღა დარჩენია. მერე ქვითი დაზღვრავს ყველაფერსა, ბნელი დაზღვრავს, წაიღებს ბნელი, სიტყვებიც ზედმეტი, ქოლგანის განმორბედა ზედმეტი იქნება, მოთქმაც ზედმეტი იქნება, ნუთუ ეს იყო ჩემი ბედნიერება, ზედმეტი იქნება, თავის თავად ეხება. სხვები ჰო მხოლოდ მოწყვნი გასლვან, იმათი სინანულიც ზედმეტი იქნება. ცხოვრება ჰო მიდის თავისი გზითა. ყველაფერი ჰო უკანა რჩება.

დამხვედურ ი. ამ პეტრეს რაღა მოუვიდა?..
მოხუცი. რა მოუვიდა?!.
მოხუცი. არაფერი!.. რა მოუვიდოდა... არაფერიც არ მოუვიდოდა. პეტრე აქ იქნება სადაცა. აქაც უნდა იყოს.

დამხვედურ ი. უნდა იყოს. სულ აქ არის და რაღა ახლა არ იქნება. ოღონდ ესაა, რომ ეს ბოთლები მაინც რომ გადევცავლა, შესაძლობარს მაინც დავუცვლი.

მოხუცი. ჰო... მძიმეა გზის სიკვდილისა, შევუმსუბუქებო.

მოხუცი. წყალი!.. არ მოვიდოდა?..
დამხვედურ ი. ქნოლში მაინც ჩარჩებოდა.

